STRATEGICKÝ PLÁN ROZVOJE VINAŘSTVÍ

v ČR pro 2025 až 2045

Česká republika
vinařská země budoucnosti

Svaz vinařů České republiky | 2025

OBSAH

Preambule 3

Hodnoty 4

1. POZICE A FAKTORY VLIVU 5
1.1. Geopolitický kontext ve vazbě na hospodářství EU 6
1.2. Česká republika 7
1.3. Demografie 8
1.4. Ekologie 9
1.5. Klima 11
1.6. Péče o zdraví / zdravotní odpovědnost 12
1.7. Spotřebitelské chování 12
1.8. Naše zemědělství 14
1.9. Tuzemské vinařství 17

2. SHRNUTÍ FAKTORŮ VLIVU A KLÍČOVÉ OTÁZKY 19

3. STRATEGICKÉ CÍLE 21

4. NÁVRHY A VZORY OPATŘENÍ 23
4.1. Základní konstrukt změny 24
4.2. Oblasti 27
4.2.1. Vinohradnicko-vinařská 27
4.2.2. Vinařská turistika 32
4.2.3. Vzdělávání, věda a výzkum 33
4.2.4. Legislativa 35
4.2.5. Obchod a marketing 38

ZÁVĚR 40

PREAMBULE

My, vinaři vinařských oblastí Morava a Čechy za přispění a součinnosti oborových a pracovně synergických organizací předkládáme ucelený Strategický plán rozvoje vinohradnických, vinařských a souvisejících aktivit pro období 2025-2045. Cílem Strategického plánu je nastavení koncepčních, srozumitelných a maximálně logických kroků, které povedou k co nejhladší adaptaci oboru v měnícím se prostředí a podmínkách. Které zdůrazní jeho přínosy a posílí efekty pro vinařský průmysl, obce a regiony, společnost i stát. Cílem je v překotné a nestabilní době přispět k definování jasné a dlouhodobé pozice oboru v hodnotové České republice a sebevědomé EU, postavené na racionálním a pragmatickém přístupu, který nepodléhá krátkodobým, tendenčním a radikalizujícím vlivům a hájí primárně ekonomické, enviromentální a společensky odpovědné zájmy tuzemských producentů a navázaných subjektů.

Svaz vinařů České republiky je profesní organizace, která sdružuje pěstitele révy vinné a výrobce vína v České republice. Jeho hlavním posláním je hájit a prosazovat zájmy vinařského sektoru na národní i mezinárodní úrovni. Svaz vinařů ČR je ze své podstaty apolitickou organizací a stejného charakteru je také předložený strategický plán pro období 2025-2045. Tento materiál slouží jako odborný podklad a ukazatel směru pro všechny, kterým záleží na budoucnosti tuzemského vinařství a vinohradnictví.

HODNOTY

- **naše** – hledáme cesty, které primárně směřují k silné pozici domácího průmyslu
- **kvalitní** – jsme motivováni snahou posunovat hranice dobrého v ještě lepší
- **společensky odpovědné** – za udržitelnou a efektivní považujeme pouze rovnováhu mezi aspekty ekonomickými, agrárně-enviromentálními a zdravotními

S odkazem na Ústavu České republiky, která ve své Preambuli říká: My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, v čase obnovy samostatného českého státu, věrni všem dobrým tradicím dávné státnosti zemí Koruny české i státnosti československé, **odhodláni budovat, chránit a rozvíjet Českou republiku** v duchu nedotknutelných hodnot lidské důstojnosti a svobody jako vlast rovnoprávných, svobodných občanů, kteří jsou si vědomi svých povinností vůči druhým a zodpovědnosti vůči celku, jako svobodný a demokratický stát, založený na úctě k lidským právům a na zásadách občanské společnosti, jako součást rodiny evropských a světových demokracií, **odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství**, odhodláni řídit se všemi osvědčenými principy právního státu, prostřednictvím svých svobodně zvolených zástupců přijímáme tuto Ústavu České republiky

1

POZICE A FAKTORY VLIVU

1. POZICE A FAKTORY VLIVU

1.1. GEOPOLITICKÝ KONTEXT VE VAZBĚ NA HOSPODÁŘSTVÍ EU

Evropská společnost se pohybuje na pozadí dvou fatálních zásahů, které směrem k aktuální éře i budoucnosti proměnily mnohé. Epidemie Covid-19 a hospodářské otřesy primárně vyvolané válkou na Ukrajině se staly pro společnost i průmysl impulsem k nevratným změnám. Tyto i nedávná politická změna ve Spojených státech amerických a jejich akcelerace přístupů v mezinárodní politice, naplno ukázaly EU ve světle velmi nízké akceschopnosti a neefektivity plynoucí z let předchozích. Pod vlivem nejen těchto událostí se Evropa ocitá pod mohutnou poptávkou bezpečnostních a obranných opatření vůči sobě samé, ale především ve smyslu pomoci Ukrajině. Potřebná opatření vyžadují a budou vyžadovat obrovské, finanční krytí, které chce se říct „jen", ale řekněme „především", na oplátku vyžadují funkční, výkonný, konkurenceschopný a v maximální míře soběstačný evropský průmysl. Tedy něco, co EU v uplynulých letech ztratila (obr. 1.) - ukázky dvou vybraných klíčových segmentů (automobily a kovy), které uvedené plně vystihují. Obdobná tendence bohužel postihuje v posledních letech i evropské zemědělství, Českou republiku především na úrovni komodit s přidanou hodnotu.

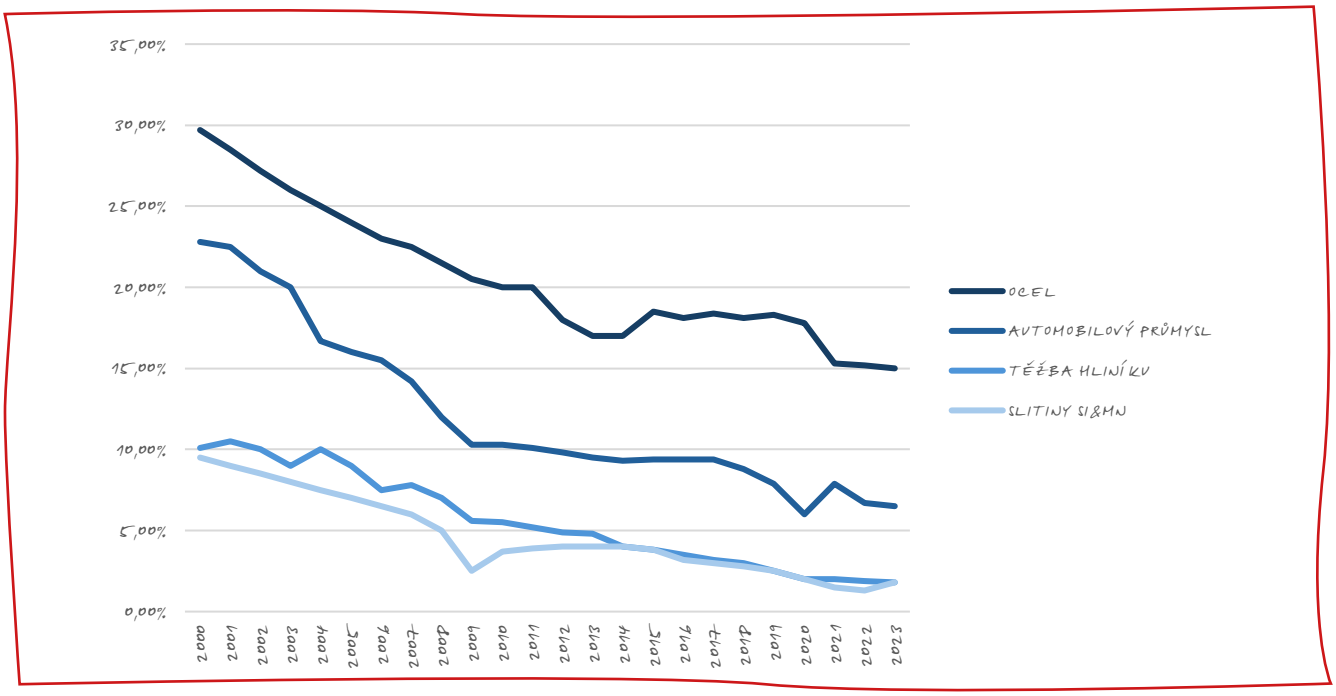

Obrázek 1 Podíl členských států EU na globální produkci *zdroj: EAGRIS EUROPE*

1.2. ČESKÁ REPUBLIKA

Česká republika je součástí Evropské unie, a tudíž se řídí platnou národní a nadřazenou evropskou legislativou. Do značné míry se tak do poměrů u nás propisuje stejná situace se stejnými rezervami jako je tomu právě v EU. Za všechny jmenujme přemíru byrokratického zatížení zahrnující v sobě i penzum umělých, nepodstatných témat a agendy, které administrativě pohlcují mnoho kapacit a pracovníků, které pak postrádá produktivní podpora průmyslu a tvorba či hájení transparentního podnikatelského prostředí. Výsledkem je nedostatečná produktivita a nenaplněný výkon domácího hospodářství. Vysoce aktuální je také soběstačnost, která chybí v oblasti strategických komodit, a která je žádoucí i v jiných produktových řadách pro posilování HDP. V neposlední řadě se Česká republika, bohužel pro průmysl (myšleno včetně zemědělství), neprezentuje stabilním prostředím. Dáno polarizovanou politickou reprezentací a způsobem vzájemného vymezování i prostřednictvím témat, která by naopak měla být apolitická a zasluhují plánování a strategie v řádu dekád.

Ve smyslu hrubého domácího produktu se pohybuje Česká republika na úrovni 73,8 % průměru EU (obr. 2).

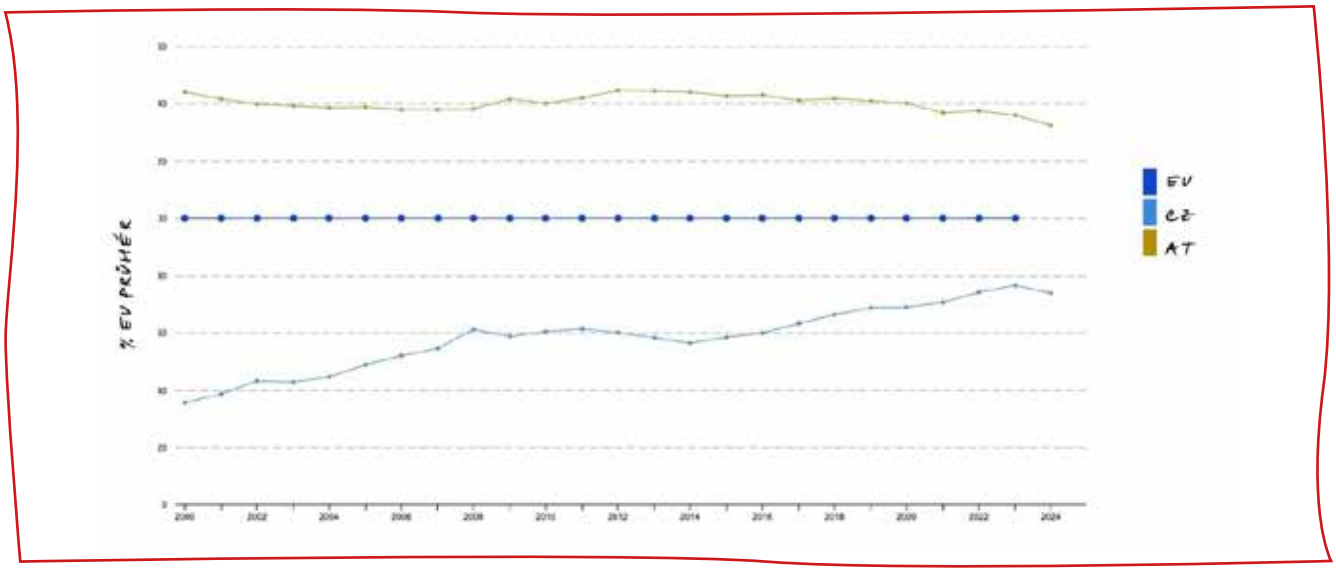

Obrázek 2 HDP na obyvatele EU (jako procentuální průměr) *zdroj: EUROSTAT*

Hrubá přidaná hodnota českého zemědělství se v posledních letech bohužel neubránila negativní tendenci. Podruhé od našeho vstupu do EU, tentokráte výrazněji, a bez lepší predikce, jsme se dostali pod průměr EU (obr. 3.).

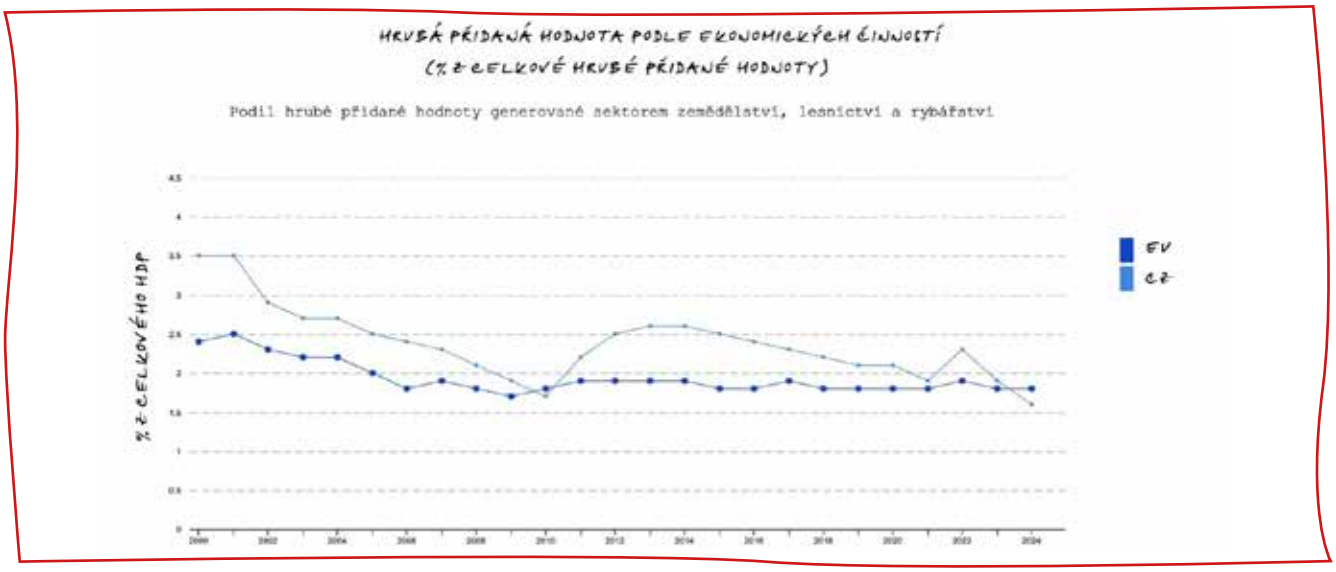

Obrázek 3 HDP vybraných ekonomických činností v EU *zdroj: EUROSTAT*

1.3. DEMOGRAFIE

Zatímco světová populace v poslední dekádě rostla (primárně ve třetích zemích), v ČR je bilance kladná jen díky přistěhovalectví. Přirozený přírůstek je záporný. Tento trend bude podle projektových výpočtů ČSÚ pokračovat a v roce 2030 bude záporný už i celkový přírůstek (obr. 5). V praxi to znamená, že se narodí a přistěhuje méně obyvatel, než zemře. Populace v ČR (stejně tak produktivní populace) se propadá.

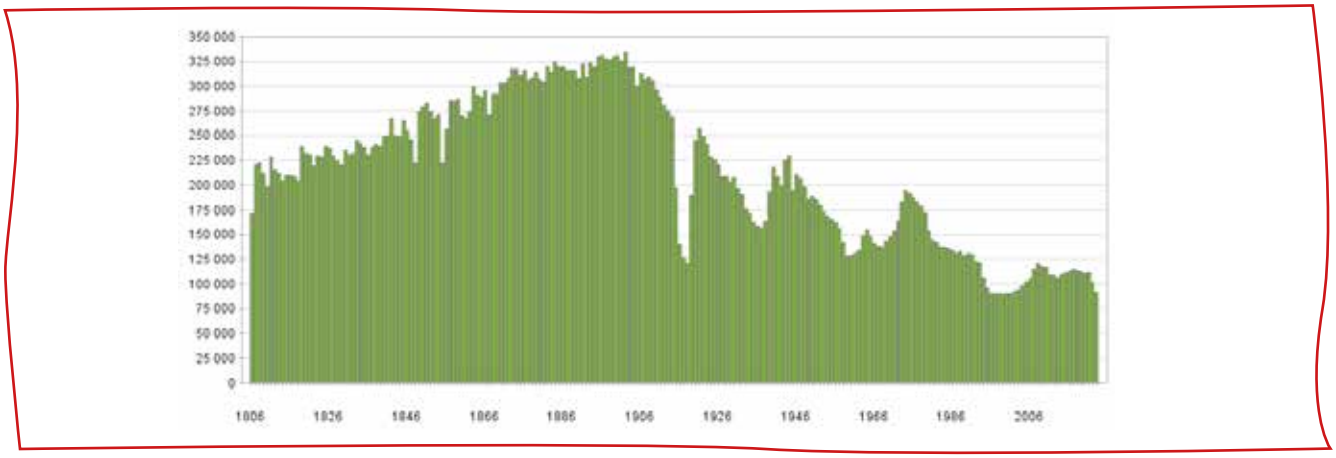

Obrázek 4 Vývoj celkového přírůstku obyvatel ČR v letech 1806-2020 *zdroj: ČSÚ*

UKAZATEL	2019*	2022*	2023	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
POČET OBYVATEL K 31. 12. (MILIONY)	10,694	10,828	10,909	10,748	10,711	10,688	10,573	10,321	10,128	10,015	9,896
CELKOVÝ PŘÍRŮSTEK	44 139	310 822	81 909	-430	-3 352	-2 999	-20 069	-25 771	13 985	-9 953	-15 617
PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK	-131	-18 920	-16 322	-35 430	-38 352	-37 999	-55 069	-60 771	-48 895	-44 953	-50 617
PŘÍRŮSTEK STĚHOVÁNÍM	44 270	329 742	98 231	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000

*REÁLNÁ DATA

Obrázek 5 Projektovaný vývoj počtu obyvatel *zdroj: ČSÚ*

1.4. EKOLOGIE

Aktuálně je v České republice na 1133 ha certifikovaných bio vinic (zdroj: Situační a výhledová zpráva MZe za 2024). Vůči celkové výměře plodných vinohradů (cca 17000 ha) činí podíl těch bio 6,7 %. Pro srovnání Slovinsko disponuje cca 5 %, Rakousko cca 24 %, Německo cca 14,5 % a Slovensko cca 2,5 % bio vinic (obr. 6, 7). Roste počet projektově, směrem k uhlíkové neutralitě a vysoké šetrnosti v zacházení s přírodními zdroji, fungujících podniků. Roste počet subjektů, které reflektují tyto stále se zvyšující požadavky zákazníků. Hovoříme o bio produktech, organických či biodynamických vinařstvích. Avšak potenciál, jít touto cestou – ekologického hospodaření s ohledem na charakter tuzemského vinařství a jeho možnosti tržně se prosazovat, je ještě větší. Odrážet se můžeme od ucházející pozice v rámci EU, kde má naše organické zemědělství vzestupnou tendenci a drží se nad průměrem EU.

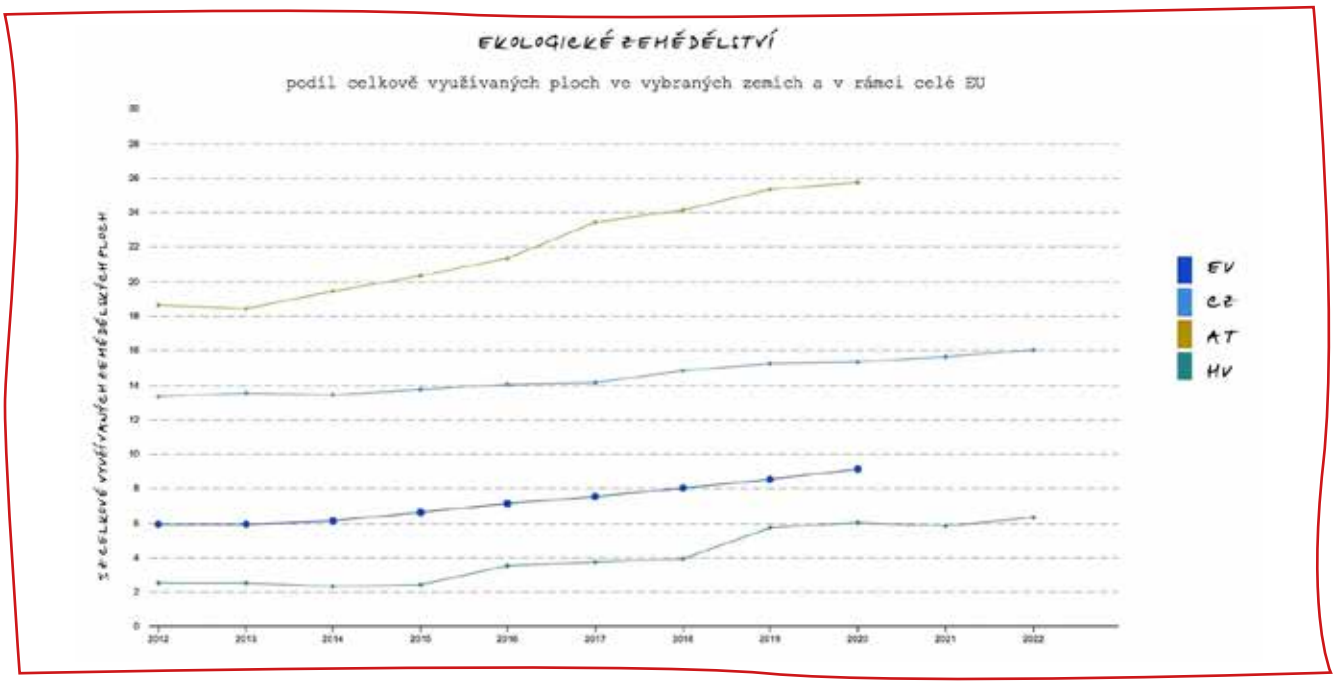

Obrázek 6 Podíl ekologického zemědělství ve vybraných státech EU *zdroj: EUROSTAT*

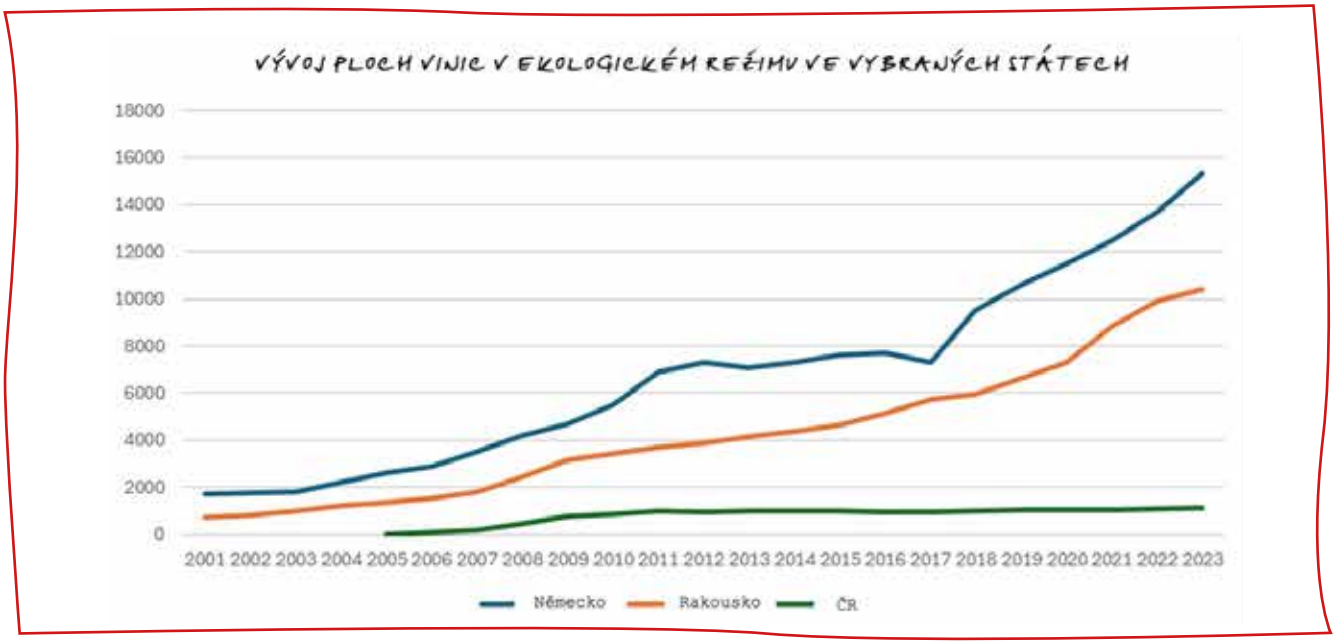

Obrázek 7 Vývoj plochy ekologických vinic ve vybraných státech EU
zdroj: statistika Austrianwine.at, deutscheweine.de a situační a výhledová zpráva MZe

1.5. KLIMA

Na téma klima se v posledních letech hovoří velmi mnoho. Evropa a typické vinařské bašty (například Španělsko, Itálie, Francie) se potýkají ve vybraných oblastech s dramatickým posunem teplot i extrémním suchem (obr. 8) a v důsledku toho masivně klučí vinice, v lepším případě mění portfolio odrůd.

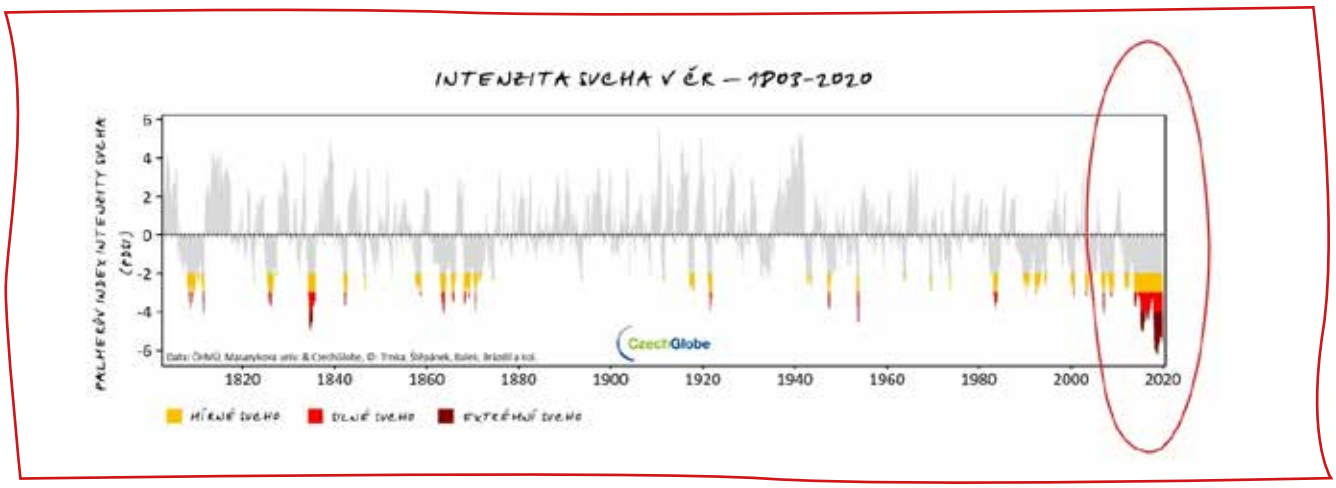

Obrázek 8 Intenzita sucha v ČR – 1803-2020 *zdroj: ČHMÚ, Masarykova univ. & Czech Globe*

České republiky se tato dlouhodobá změna klimatických podmínek týká také. Můžeme však o ní, s ohledem na dispozici mírného podnebného pásu, ve kterém se nacházíme, a charakter krajiny, uvažovat i pozitivně (obr. 9).

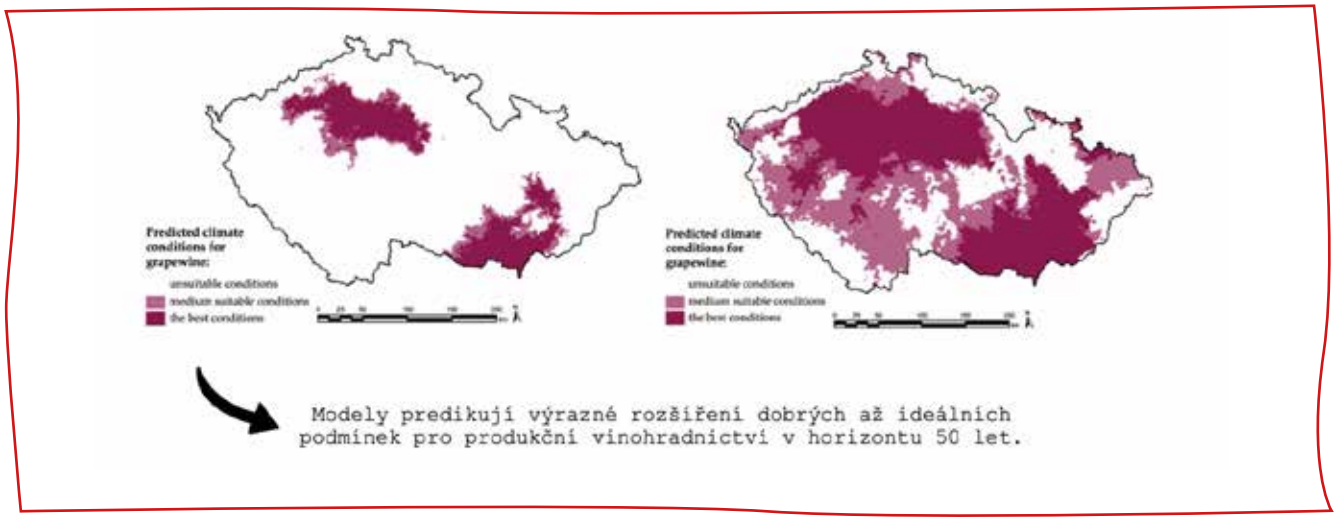

Obrázek 9 Predikce klimatických podmínek pro vinohradnictví
zdroj: MACHAR, Ivo; VLCKOVA, Veronika; BUCEK, Antonin; VRUBLOVA, Katerina; FILIPPOVOVA, Jarmila et al. Environmental Modelling of Climate Change Impact on Grapevines: Case Study from the Czech Republic

1.6. PÉČE O ZDRAVÍ / ZDRAVOTNÍ ODPOVĚDNOST

Zdravý životní styl je v novém miléniu oprávněným tématem a mimo jiné se definuje přístupem k látkám či aktivitám, které způsobují rizikové formy závislostního chování. Po boku jiných hovoříme především o cigaretách, psychotropních látkách, hazardním či digitálním hraní a samozřejmě alkoholu. Neštěstím je extrémní, až extremistický přístup různých vládních, nevládních a neziskových organizací, včetně vybraných politiků.

Téma se radikalizuje také za pomoci tendenční mediální komunikace. A přitom absence systémové diskuse s relevantní (organizovanou) praxí, chcete-li průmyslem s alkoholickými nápoji, už několik dekád brání tomu, aby se udávaly rychlejší a pozitivní změny. Z této situace primárně profitují producenti nízkonákladového, mnohdy nekvalitního, navíc dovozového alkoholu. Vnímání pozice vína „je ztížena" nulovou spotřební daní, což bohužel mnohdy souvisí s neznalostí pozicování vína v evropské legislativě.

Česká republika po boku dalších vinařských zemí nemá nastavenou sazbu nenulové spotřební daně pro tichá vína. A směrnice na volném EU trhu nehovoří o komparaci mezi komoditami. Víno je totiž jako jediné z alkoholických nápojů (na rozdíl př. od piva a lihu) nahlíženo jako zemědělský produkt a jako takový ho ošetřuje, jak zemědělská, tak i potravinářská legislativa. To pramení z jeho jedinečného napojení na révu vinnou, její význam v krajině a pracnost pěstování i ošetřování.

1.7. SPOTŘEBITELSKÉ CHOVÁNÍ

Obecně ve společnosti klesá spotřeba alkoholických nápojů. Na úrovni vín se bavíme o dramatických propadech ve spotřebě tichých vín (obr. 10, 11, 12). Jinou pozici mají vína šumivá a perlivá, která v posledních letech rostla a mimořádnou roli v tomto ohledu sehrávají dovozové „bubliny", především Prosecco. Nejvýznamněji se nakupuje ve spotřebitelském koši do 100 Kč, kde dominují zahraniční, dovozová vína. A zákazník se v této cenové kategorii rozhoduje v maximální míře dle ceny, nikoliv dle značky.

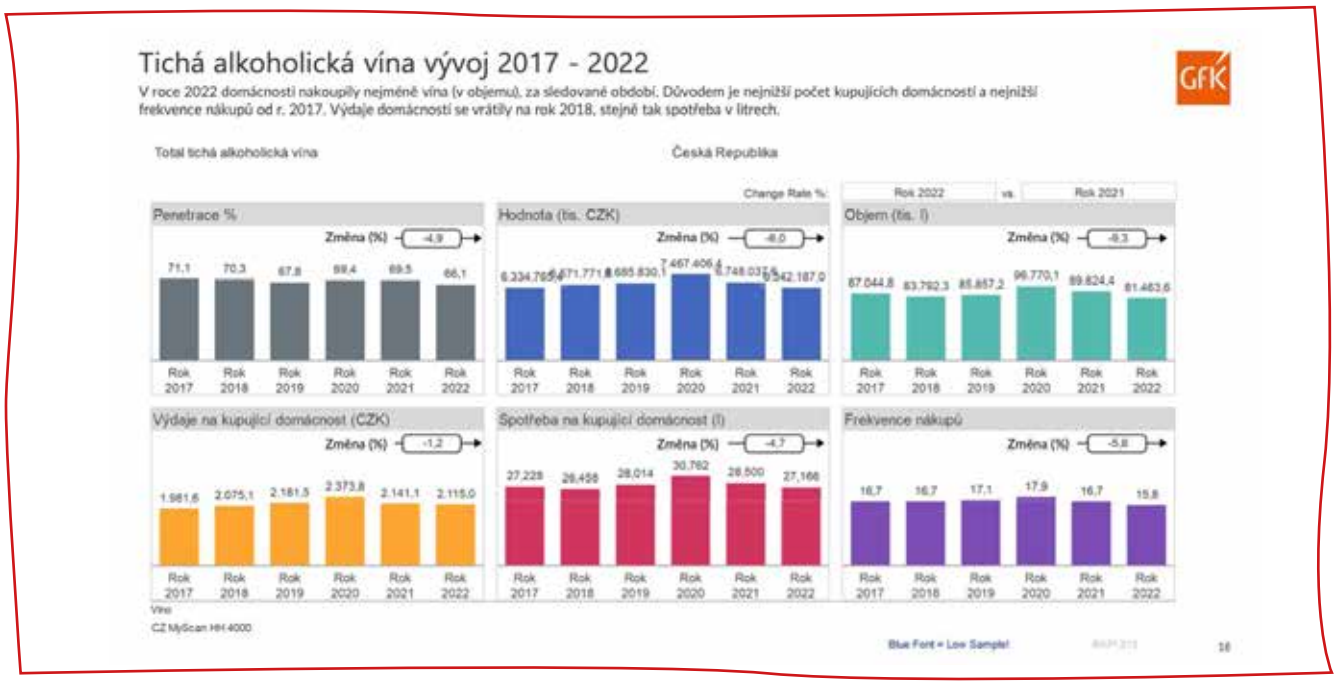

Obrázek 10 Tichá alkoholická vína vývoj 2017-2022 *zdroj: GFK*

Obrázek 11 Tichá alkoholická vína vývoj 2018-2023 *zdroj: GFK*

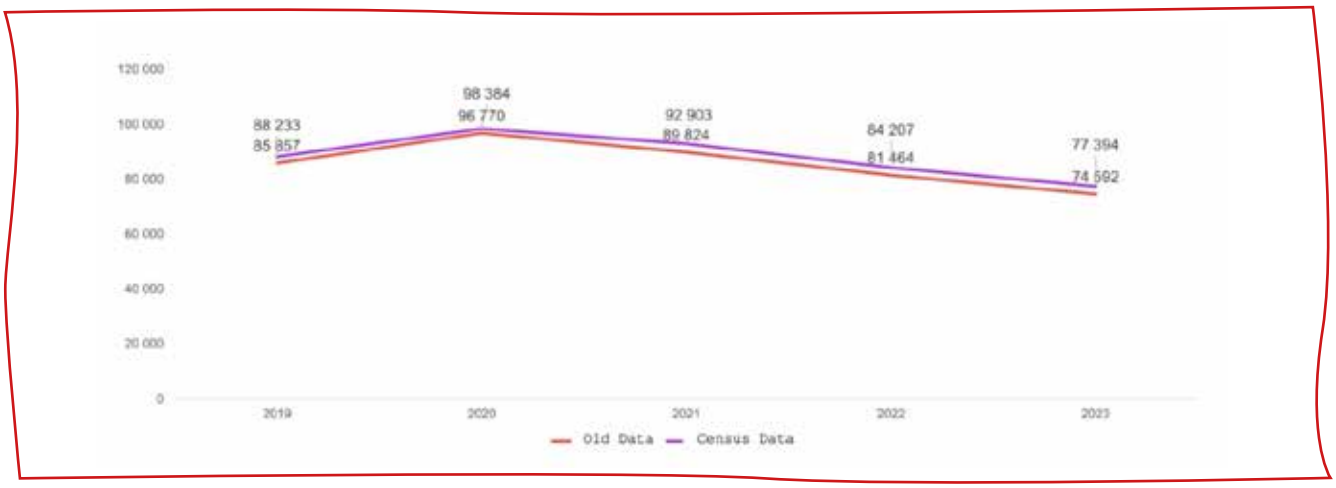

Obrázek 12 Tichá alkoholická vína *zdroj: GFK*

Mimo upouštění od konzumace alkoholických nápojů patří mezi důvody klesající konzumace vína ekonomická situace domácností a zbytnost této komodity, vyšší nabídka alternativ a v řadě případů také složitost orientace ve vínech (obr. 13)

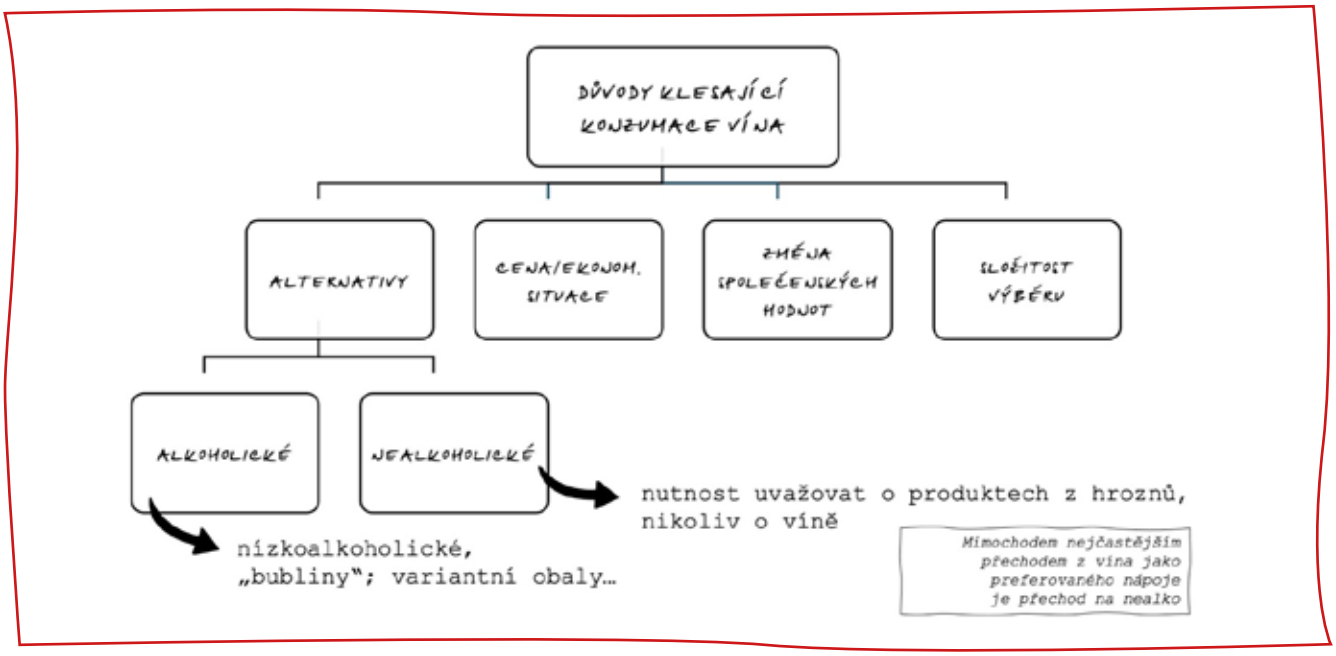

Obrázek 13 Důvody klesající konzumace vína *zdroj: MENDELU*

1.D. NAŠE ZEMĚDĚLSTVÍ

Zemědělství v České republice stojí na rozcestí mezi tradičním hospodařením a moderními trendy, které kladou důraz na udržitelnost,

ekologizaci a adaptaci na klimatické změny. Český agrární sektor se vyznačuje vysokou diverzitou – od rostlinné výroby s převahou obilovin a řepky, přes živočišnou produkci, až po specifické obory, jako jsou vinohradnictví a sadařství.

V posledních letech však tento sektor čelí mnoha výzvám, které ovlivňují nejen ekonomiku zemědělců, ale také jejich schopnost udržet krok s konkurencí v rámci Evropské unie. Během posledních dvaceti let, tedy od roku 2004 (vstup ČR do EU) se zisk v zemědělství snížil více jak o polovinu (obr. 14). Proti roku 2023 se zisk vloni meziročně snížil o 41 %. Poslední dva roky, plus předpoklad zisku oboru v roce 2025 jsou hluboko pod dvacetiletým průměrem. Přitom i zisk zemědělského sektoru v rámci EU se od roku 2000 propadl v řádu desítek procent.

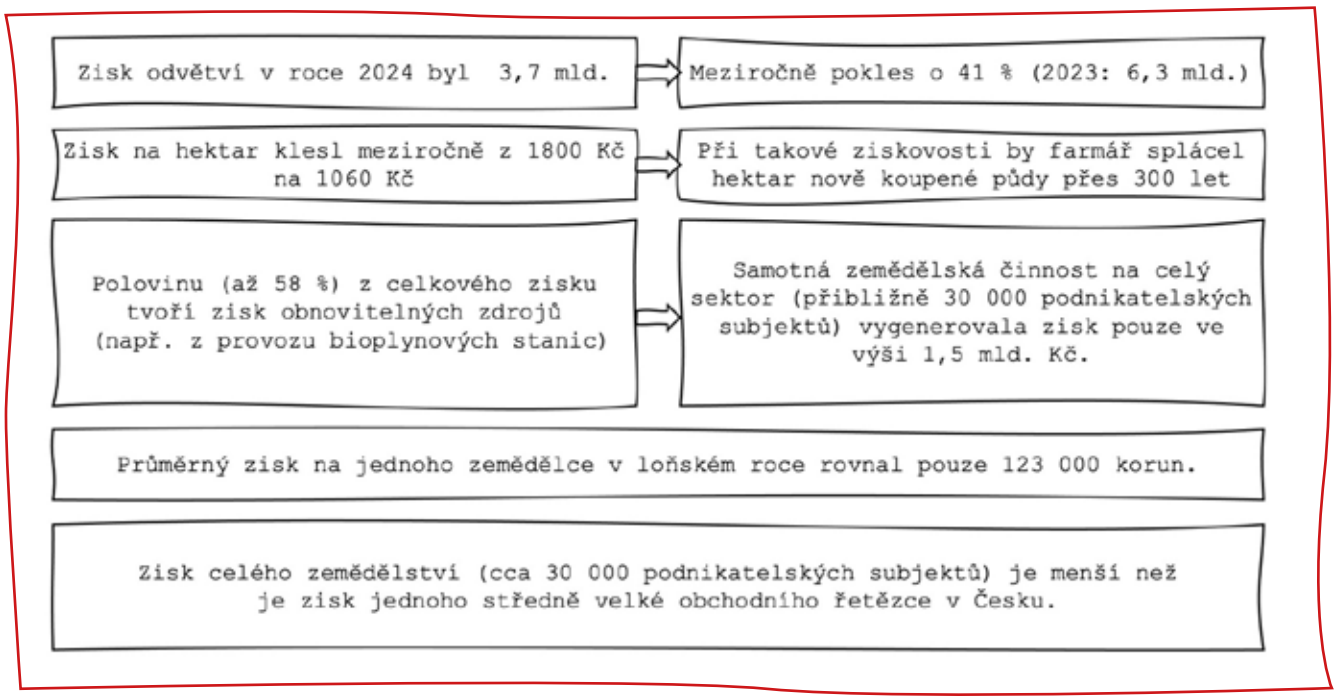

Obrázek 14 Shrnutí hospodářských výsledků *zdroj: Zemědělský svaz České republiky*

Mezi hlavní problémy patří nedostatek pracovních sil, stárnutí zemědělské populace a omezená generační obměna. Dalším zásadním tématem je dopad klimatických změn, které přinášejí stále extrémnější počasí, ať už se jedná o období sucha nebo naopak přívalové srážky a záplavy a v jarních měsících mrazy, což významně ovlivňuje výnosy a celkovou stabilitu produkce.

Zemědělci v Česku rovněž čelí tlaku na udržitelnost a ekologizaci produkce, jak ze strany spotřebitelů, tak i legislativy EU, zejména v rámci strategií „Zelené dohody pro Evropu" (Green Deal). Tento tlak vede ke zvýšeným požadavkům na ekologické standardy, welfare zvířat

a snižování uhlíkové stopy. Ačkoliv počet ekologických zemědělských podniků v ČR průběžně roste a drží se nad evropským průměrem, celkový podíl ekologicky obhospodařovaných ploch stále zaostává za zeměmi jako Rakousko či Německo.

Závažnou překážkou v efektivním rozvoji českého zemědělství je také vysoká míra byrokracie a administrativní zátěže. Zemědělci tráví značnou část svého času vyřizováním dokumentace, kontrolami a žádostmi o dotace, což komplikuje jejich práci a snižuje prostor pro inovace a rozvoj podnikání.

Při srovnání výnosů dvou hlavních plodin je situace následující: průměrný výnos pšenice v ČR se pohybuje kolem 5-6 tun z hektaru, zatímco v Německu nebo Francii dosahuje až 7-8 tun. U řepky olejky Česko dosahuje výnosů kolem 3-3,5 tuny na hektar, zatímco evropské země jako Německo nebo Dánsko dosahují běžně výnosů přesahujících 4 tuny na hektar.

V rámci komodit s přidanou hodnotou naznačuje rok 2023 a 2024, že by se vývoj pěstování révy vinné mohl dostat do podobné negativní tendence jako se tomu stalo u ovocných sadů (obr. 15). Tento zdrcující a neuspokojivý trend je třeba zastavit aktivními kroky na straně průmyslu i státu hned v zárodku. I proto tento Strategický plán.

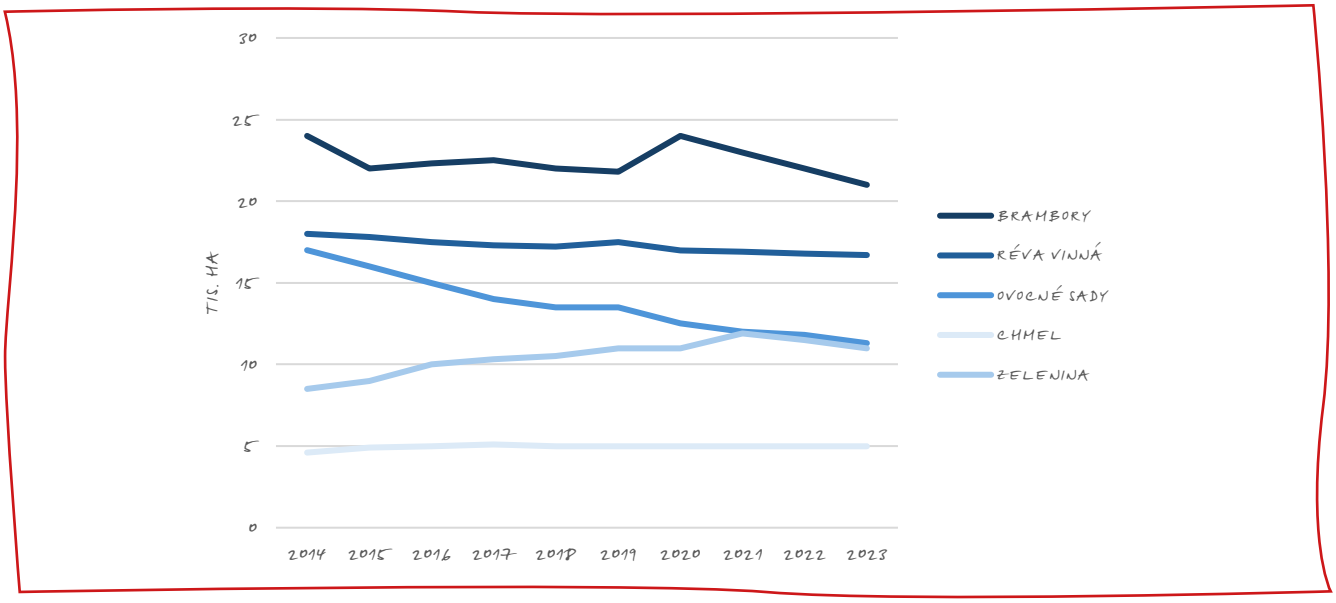

Obrázek 15 Vývoj ploch některých komodit speciální rostlinné výroby v letech 2014 až 2023
zdroj: Situační zpráva MZe

Potenciál českého zemědělství je přitom obrovský, a to především v oblasti technologických inovací, precizního zemědělství či rozvoje regionálních trhů. K úspěšnému zvládnutí uvedených výzev je však

nezbytná koordinovaná podpora od státu, vzdělávání nové generace farmářů a intenzivnější spolupráce mezi vědou, výzkumem a praxí.

Zemědělství v ČR se potýká:

- s klesajícím podílem živočišné výroby, mléka, drůbežího a vajec, a jejich náhrada dovozem ze zahraničí, což v důsledku znamená méně statkových hnojiv – méně organiky v půdě;
- s dominancí obchodních řetězců (nadnárodních korporací), které zásadním způsobem diktují ceny;
- se závislostí na dotacích a jejich složitou byrokracií při čerpání v rámci SZP (Společné zemědělské politiky EU), které se nota bene v posledních letech stále snižují;
- s nejasnostmi v legislativě, častými změnami pravidel, nízkou predikovatelností;
- s nízkými výkupními cenami plodin (často pod úrovní nákladů);
- s rostoucími cenami energií, hnojiv, nafty a dalších vstupů bez možnosti promítnutí do výsledných cen.

1.9. TUZEMSKÉ VINAŘSTVÍ

Aktuálně velmi složitá disciplína. Od roku 2004, vstupu do EU, umělým zásahem státu do přirozeného růstu sektoru formou omezení nových výsadeb se pozice tuzemské produkce prosadila maximálně na úroveň ⅓ spotřeby. Dvě třetiny jsou dlouhodobě saturovány dovozem. Primárně levným nebaleným dovozem z EU a třetích zemí v cenové hladině do 80 Kč na pultu. Po sklizni ročníku 2024 je situace ještě tristnější, neboť průměrný výnos byl 4,7 t/ha. Přes dílčí posuny máme stále velký handicap ve struktuře a odpovídající kondici vinic. Kromě šetrného hospodaření rozhodně nemůžeme mluvit o odpovídající odrůdové skladbě vinohradů poplatné obchodní strategii, vizi, budoucím determinantů, a také nelze hovořit o odpovídajících výnosech. To vše souvisí s důslednou restrukturalizací a následným kvalifikovaným managementem. Logicky na začátku a konci všeho musí být životaschopný obchodní model definovaný dostatečnou poptávkou a tady nelze docílit impulsu změny bez aktivní a odvážné kooperace státu, jak v podobě pobídek (s jasným business plánem a návratností), tak legislativních kroků. Vystřízlivění prožíváme i v enologické rovině, kde vymírá tradiční zákazník a ten nový hledá alternativy, nižší alkohol, méně cukru a náhražek, komplexnější příběh a vazbu na původ, lokálnost. V případě základních vín cenu, a ještě jednou nízkou cenu.

Na neutěšené situaci se podílí i segment sám. Vysokým podílem šedé ekonomiky. Ať již zkreslováním výnosů, jejich produkcí úplně mimo systém nebo prodeji mimo účetní evidenci tržeb. Další kapitolou je přístup k malopěstitelům a maloproducentům, kteří nejsou v transparentní evidenci, a tedy leží opět mimo systém.

Obor je vystaven neúnosné byrokracii, která je v mnoha případech restriktivní namísto motivující. Producent trpí nedostatečností státu efektivně digitalizovat a sdílet vzájemně informace. Obzvláště malí a střední zemědělci – vinaři (nemohou si dovolit pracovní síly navíc) jsou tak vystaveni vysokému podílu neproduktivních „kancelářských" aktivit místo těch celoročních produkčních, spjatých s oborem samotným.

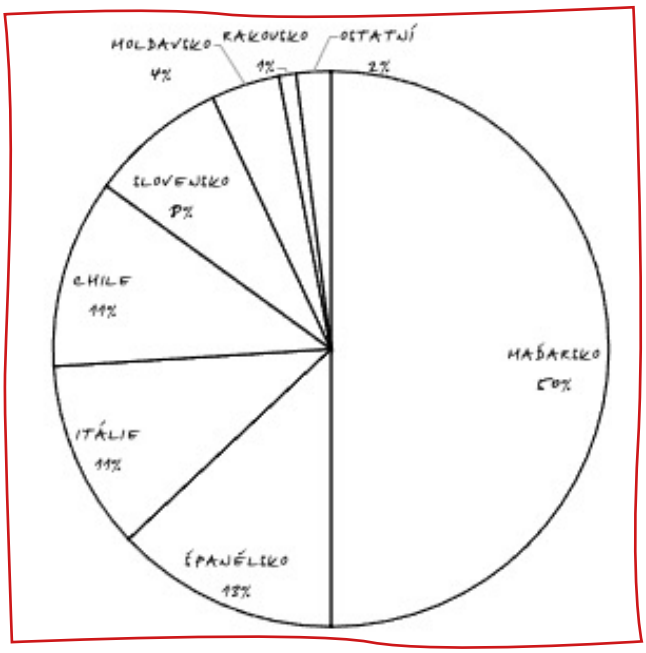

Obrázek 16 Dovoz nebaleného vína v roce 2024 (585 tis. hl) zdroj: Vinařský obzor

Ve smyslu výše zmiňovaného dovozu se jistě největší úskalí skrývá v tom nebaleném. Na něm se podílí 78 subjektů a činí celkem 60 156 888 l (anebo přes 60 milionů litrů vína) za rok 2024. Pominout nechceme dva faktory. Že 50 % veškeré této nebalené produkce se za naprosto dumpingových cen doveze z Maďarska (obr. 16). A opravdu při současné pozici Maďarska v EU prostředí (nacionální prosazování své cesty; své zájmy, své produkty) jsme smíření s rolí „skládky" pro maďarské přebytky? A druhý faktor – na dovozu nebalených vín se skrze obchodní strategii a doplnění portfolia podílí 16 subjektů, které jsou současně pěstiteli tuzemské suroviny na více jak 1000 ha. Tito spadají mezi producenty základních moravských a českých vín. Pokud bude situace přetrvávat, nebudeme chránit více vlastní trh, nevytvoříme podmínky pro naše vinaře, aby byli na vinicích nákladově více efektivní a tudíž konkurenceschopní, dá se předpokládat, že tyto subjekty přejdou v rámci uchování vlastního podnikání kompletně na dovozovou surovinu. Přijdeme pak o dalších 1000 ha a podíl vlastní produkce.

Naše vinařství v číslech:

- Plocha vinic: 17304 ha
- Podíl pěstování v Integrované produkci: základní/nadstavbový management 984 ha/11139 ha
- Ekologické zemědělství: 719 ha a 414 ha v přechodném období
- Produkce vína v litrech (desetiletý průměr): 66400000 l
- Struktura vinic dle barvy odrůd: 81 % bílé, 19 % modré
- Nejzastoupenější odrůdy: Veltlínské zelené, Ryzlink rýnský, Müller Thurgau, Ryzlink vlašský, Rulandské šedé, Chardonnay, Sauvignon, Frankovka
- Počet registrovaných subjektů: 1707
- Počet pěstitelů: 12688 (data ÚKZÚZ)

2

SHRNUTÍ FAKTORŮ VLIVU A KLÍČOVÉ OTÁZKY

2. SHRNUTÍ FAKTORŮ VLIVU A KLÍČOVÉ OTÁZKY

- EU je zkostnatělá; dopustila oslabení vlastního průmyslu (výkon hospodářství) a snížila soběstačnost v klíčových odvětvích
- České republice pro nestabilní politické prostředí chybí dlouhodobé strategie a jejich naplňování; přidušená praxe (průmysl) táhne přebujelý státní/úřední aparát
- Populace v ČR vymírá
- Klesá spotřeba alkoholických nápojů a radikalizuje se přístup ke konzumaci
- Spotřebitel hledá přijatelnější a dostupnější alternativy v konzumaci, případně uspokojování svých potřeb
- Roste požadavek na ekologická řešení
- Dramaticky se mění klima v Evropě – více sucho, více tepla, více extrémů
- Tuzemské vinařství je za přihlížení státu ubíjeno levným dovozem a šedou ekonomikou

- *Chceme tedy efektivně saturovat státní pokladnu?*
- *Je tedy cílem eliminovat rizikovou konzumaci alkoholických nápojů a snižovat její dopady pro společnost?*
- *Chceme tedy udržet biodiverzitní krajinu a dále ji ekologizovat a rozšiřovat?*
- *A nechceme oslabovat regiony ČR, které již mezi nejslabší patří?*

3

STRATEGICKÉ CÍLE

3. STRATEGICKÉ CÍLE

Cílem strategického plánu rozvoje vinařství v ČR pro 2025–2045, a níže uvedených opatření, tedy je:

- udržení a růst fiskálního dopadu pro státní rozpočet;
- zachování stabilního, prosperujícího a reprezentativního zemědělského a potravinářského oboru
- posílit biodiverzitu krajiny a navýšit plochy i aktivity udržitelného hospodářství
- přispívat k trendu zodpovědné, umírněné konzumace jako součásti zdravého životního stylu

4

NÁVRHY A VZORY OPATŘENÍ

4. NÁVRHY A VZORY OPATŘENÍ

4.1. ZÁKLADNÍ KONSTRUKT ZMĚNY

Konstrukce dvacetiletého plánu stabilizace a rozvoje vinařství v ČR vychází z **dosažení 40% soběstačnosti.** Tak se logicky stane, když patřičnými kroky a nástroji (obr. 17) ponížíme dovoz. Primárně hovoříme o levném, nebaleném i baleném dovozu vín spadajícícho do nejnižšího spotřebitelského koše, řekněme do 80 Kč (v nákupu dnes často pod 10 Kč – ukázky ceníků zahraničních prodejců poskytneme na vyžádání). Proč právě tento segment vín? Tato vína se těší největší spotřebě. Podílí se největší měrou na škodlivé a závislostní konzumaci a stát (máme-li v rámci alkoholických nápojů hovořit o vínech) právě v důsledku jejich konzumace vynakládá největší kompenzace. Dovoz těchto vín ve vazbě na objem, vzdálenosti a obalová řešení je také spojen s nejvýraznějším zatížením uhlíkovou stopou. V neposlední řadě musíme hovořit také o prodejních kanálech těchto vín, ve kterých není dostatek prostoru věnován prezentaci lahve vína spojené s dostatečnou edukací zákazníka.

Naopak chceme zvýšit domácí produkci. Jak bylo řečeno na úroveň 40% soběstačnosti. Jak toho chceme dosáhnout v časech nepříznivého demografického vývoje a klesajícího zájmu spotřebitele o konzumaci alkoholických nápojů obecně? Hovoříme o uplatnění našich produktů na tuzemském trhu i exportních trzích. Klíčovým „game changer" se stává fakt, že **naším klíčovým produktem již není víno. Je jím réva vinná, respektive dále hrozen.** V referenčním slova smyslu s výrazným zastoupením řekněme ekologická, organická práce v krajině, protože to dá našemu oboru udržitelnou budoucnost a uspokojí poptávku náročnějšího zákazníka, pro kterého se ekologie stala standardem. Ve smyslu výroby základních vín, sektů a perlivých vín, případně dalších produktů (obr. 17) je nezbytná restrukturalizace, zahuštění vinic, zvýšení průměrného výnosu a další a výraznější využití rezistentních odrůd (dále jen PIWI), které mají charakter suroviny dosahující velmi dobrých výnosů, při nízkém množství ošetření a zásahů. **PIWI** tak naplňují kombinaci dobrých ekologických a ekonomických parametrů. Je nezbytné rozšířit a navýšit náš trh o **nízkoalkoholická vína a nealkoholické nápoje z hroznového moštu.** Současně se bavíme o revoluci v obalech, ve kterých se klasicky konzervativní nápoj – víno a spřízněné produkty budou prodávat. Plechovky, odlehčené lahve atp. Ve smyslu zpracování surovin se pak bavíme o produktech z odpadní biomasy.

Protiváhou základních, na cenu orientovaných vín, kde se budeme potřebovat dostat na konkurenceschopné náklady, budou kvalitní **vína**

„s původem". Chcete-li s příběhem. Zákazníka zajímá odkud pochází surovina i výrobce, jakou vazbu má odrůda k místu původu, v jakém režimu zemědělec – vinař či vinohradník hospodaří a jak pracuje se surovinou ve sklepě. Vše, čemu silně napomůže vznik národního apelačního systému v ČR. Tady produktově ponejvíce zůstáváme na úrovni tichých a šumivých alkoholických vín.

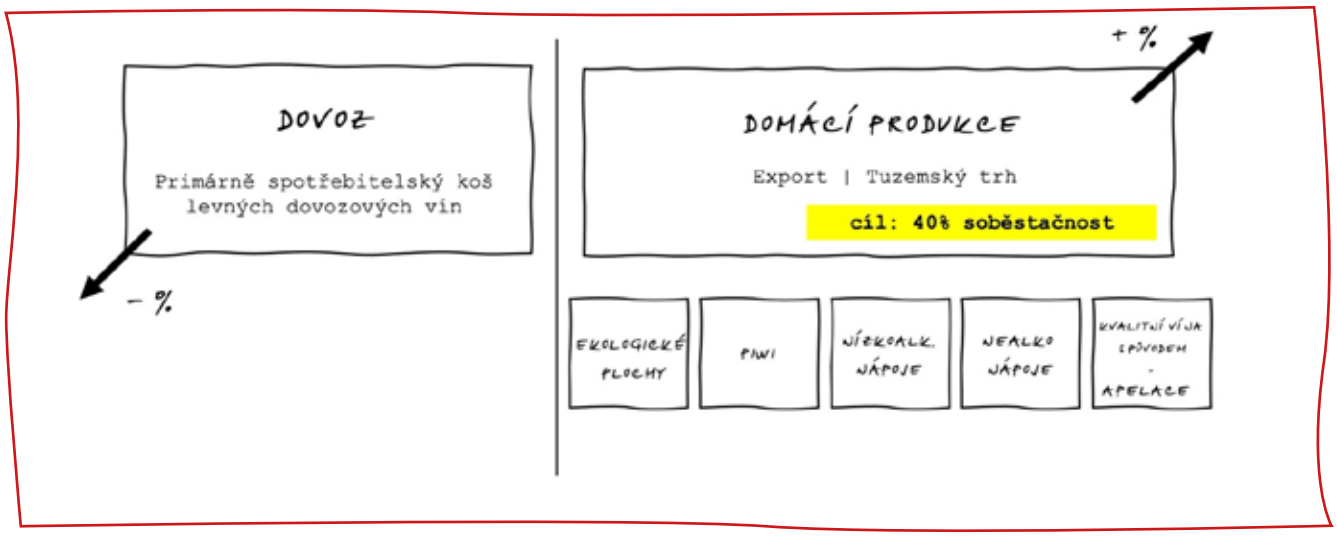

Obrázek 17 Konstrukt tržní změny *zdroj: SVČR*

Pro modelaci navrhovaného řešení vycházíme z oficiálních dat ÚKZÚZ, Situační zprávy MZe a ČSÚ. Abychom dosáhli požadované soběstačnosti 40 %, musíme být konkurenceschopní na vstupu. Logicky potřebujeme sklidit více hroznů a docílit vyšší produkce moštů. Toho můžeme dosáhnout navýšením ploch na cca 26 tis. ha nebo **navýšením výnosu v průměru cca 8 tun na hektar.** Z prognóz společnosti YouGov (dříve GFK) a prosté rentability takových opatření vyplývá, že dominantní cestou pro dosažení takového cíle je v požadovaném horizontu 2025-2045 nikoliv nová výsadba, ale restrukturalizace stávajících vinic (obr. 18). S kvalifikovaným managementem. Vhodná volba odrůd a zahuštění. **Výpočtový model také ukazuje, že při 40% soběstačnosti, tedy produkci cca 90 mil. l tuzemských nápojů z révy vinné bude příjem jen z DPH do státního rozpočtu vyšší o bezmála 400 mil. Kč.** Po boku argumentů jako stabilita tuzemského oboru, vyšší zaměstnanost primárně v oslabených regionech nebo za všechny ekologická péče o krajinu. Důležitým bodem je produktové portfolio, které se na tomto růstu soběstačnosti podílí. Tady nehovoříme již pouze o tichých vínech, respektive šumivých. Hovoříme o významném zastoupení nízkoalkoholických vín a nealkoholických nápojů z hroznového moštu.

Nízko a nealkoholická vína představují rostoucí trend, který reflektuje změny v životním stylu, preference mladších generací i přísnější regulační prostředí. Pro české vinařství to znamená

zajímavou příležitost k inovaci a rozšíření trhu, zejména s ohledem na rostoucí poptávku po zdravějších alternativách a odpovědné konzumaci. Moderní technologie umožňují produkci kvalitních vín s nízkým nebo nulovým obsahem alkoholu, čímž se otevírají nové možnosti pro export i domácí trh. Česká vinařská scéna tak může oslovit širší publikum – od spotřebitelů preferujících zdravý životní styl po ty, kteří z různých důvodů alkohol nepijí, a tím posílit svou konkurenceschopnost v dynamicky se měnícím prostředí.

V rovině bezodpadového hospodářství pak ekonomiku pozitivně ovlivní i případné produkty z odpadní biomasy.

Výnos na Ha průměr 4 roky	5,350t/Ha
Obhospodařované vinice	17 734Ha /2023
Sklizeno hroznů	94 876 900kg
Produkce	60 764 7991
koeficient výlisnost	1,56137931 kg hroznů je 1 l
Spotřeba průměr 4 roky	224 825 0001
Soběstačnost	27,03 %

		2023	4letý průměr				
	Soběstačnost	21,4 %	27,0 %	30 %	35 %	40 %	45 %	50 %
	Produkce	48 112 550	60 770 198	67 447 500	78 688 750	89 930 000	101 171 250	112 412 500
	Sklizeno hroznů	75 121 940	94 885 329	105 311 131	122 862 986	140 414 841	157 966 697	175 518 552
	Průměr na ha	4 236	5 350	5 938	6 928	7 918	8 908	9 897
	Obhospodařované vinice	14 041	17 736	19 684	22 965	26 246	29 526	32 807
Náklady na Ha (provozní)	110 000							
Náklady na kg (odpovídá ha, odlišování výnosu na ha)	20,56	25,97	20,56	18,52	15,88	13,89	12,35	11,11
Náklad na 1 pouze z ceny hroznů	32,10	40,55	32,10	28,92	24,79	21,69	19,28	17,35

MODELACE

		21,4 %	27,0 %	30,0 %	35,0 %	40,0 %	45,0 %	50,0%
Výběr DPH	(při odpovídající míře soběstačnosti)	3 161 885 404	3 276 044 447	3 336 266 891	3 437 651 476	3 539 036 061	3 640 420 647	3 741 805 232
Delta			114 159 043	174 381 487	275 766 072	377 150 657	478 535 243	579 919 828

Obrázek 18 Ekonomická modelace v důsledku tržní změny *zdroj: SVČR*

Dosáhneme 40% soběstačnosti.

Zvýšíme výnos na objemových vinicích až na 20 t/ha.

Navýšíme plochy v ekologického hospodaření na 15 %.

Příjmy do státního rozpočtu budou jen na DPH vyšší o 400 mil./rok.

Klíčovým produktem je hrozen révy vinné – jeho širším využitím, navíc z domácí produkce, měníme „nežádoucí v odpovědné" - méně dovozu v nejnižším spotřebním koši; více kvalitních vín ve vazbě na místo původu; více nápojů s nižším alkoholem nebo bez něj; nižší uhlíková stopa; větší podpora tuzemských regionů i podnikání; vyšší odvody do státního rozpočtu.

4.2. OBLASTI

4.2.1. VINOHRADNICKO-VINAŘSKÁ

Navrhujeme jasný a dominantní fokus dvěma směry, který vyplývá ze všech dat a faktorů kolem, a který při souběhu opatření a přístupů je proveditelný a může být cestou k vytyčenému cíli, tedy získání minimálně 40% soběstačnosti v rámci tuzemského trhu (obr. 19, 20).

a) **<u>80 % produkce</u> vinic a jejich potenciálu zaměřit na masivní, konkurenceschopnou, a přitom udržitelnou produkci. Povolený hektarový výnos 20 tun**, zahušťování stávajících vinic, významné uplatnění PIWI odrůd s dotační injekcí v rámci systémových podpor (výraznější, rozdílová podpora pro ekologii; PIWI zahrnuto). Totéž platí pro zavádění závlah, posílení mechanizace a robotizačních zařízení. O automatizaci výroby hovoříme i ve sklepním hospodářství včetně efektivních postupů zacházení se zdroji (voda, energie atd.)
Výrobně se soustředíme na základní odrůdová tichá vína „bez" nebo „s" Chráněným zemským označením, částečně Chráněným označením původu, základní sekty, perlivá vína, vína nízkoalkoholická a nealkoholické nápoje z hroznů révy vinné (mošty, „živé nápoje", přírodní hroznové limonády). V rámci cirkulárního hospodářství pracujeme s produkty z odpadní biomasy atp.

b) **<u>20 % produkce</u> vinic a jejich potenciálu chceme zaměřit na výjimečnou kvalitu spojenou s místem původu, přísnou kontrolou a garancí kvality.** Tuto bázi bude podporovat především vznik Národního apelačního systému ČR. Doménou těchto vinic musí být primárně odpovídající, ty nejkvalitnější polohy s potenciálem pěstování v řádu vyšších desítek až stovek let. Podpora nových

výsadeb by v tomto případě měla mířit primárně do svahu. Každopádně zásadní je udržitelný charakter práce a jeho podpora (ESG faktory, posilování ekologie, biodiversity, organických produktů atp.). Ze záměru navýšení ekologického hospodaření na 15 % celkové plochy směřuje většina do tohoto segmentu. V této oblasti působení tvoříme vína s přidanou hodnotou, jak v očích konzumenta, tak pro samotného výrobce a jeho obchodní strategii. Tady se opíráme o regionalitu, originalitu výrobků a také pevnou cenovou politiku odpovídající nadstandardním vínům.

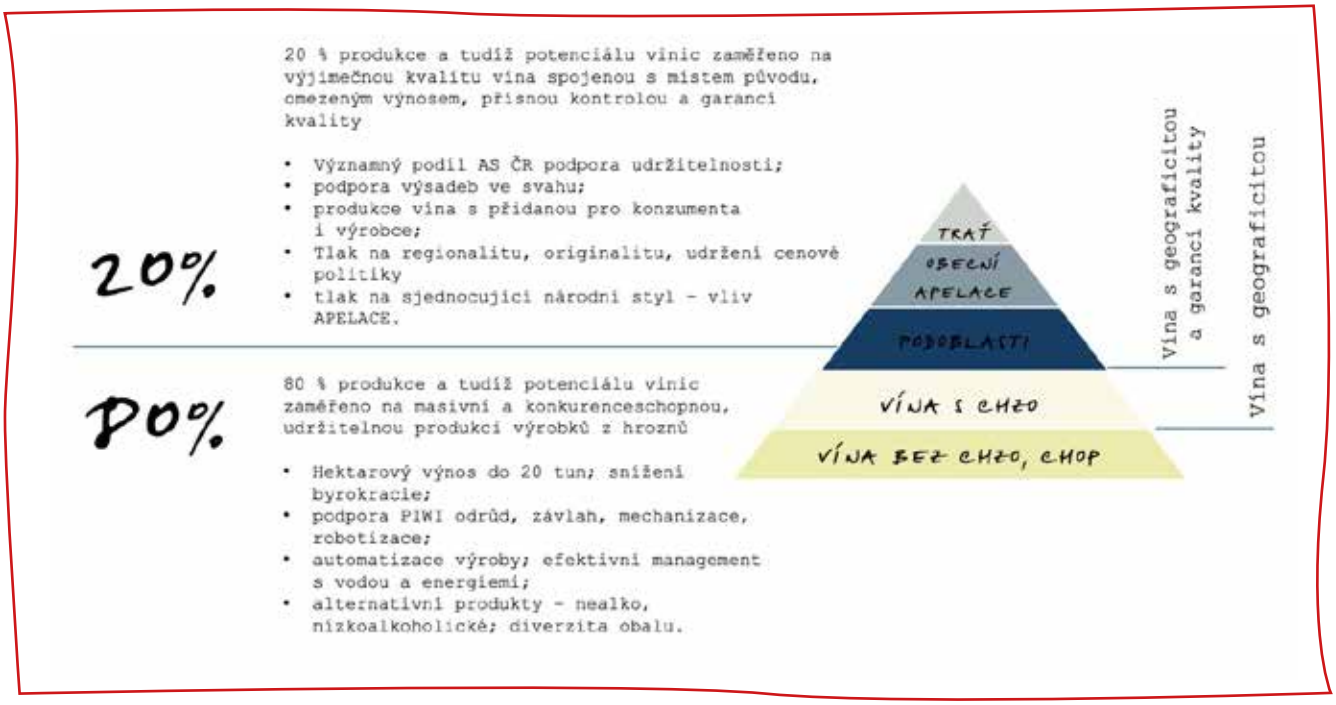

Obrázek 19 Modely vinařských koncepcí *zdroj: SVČR, MENDELU*

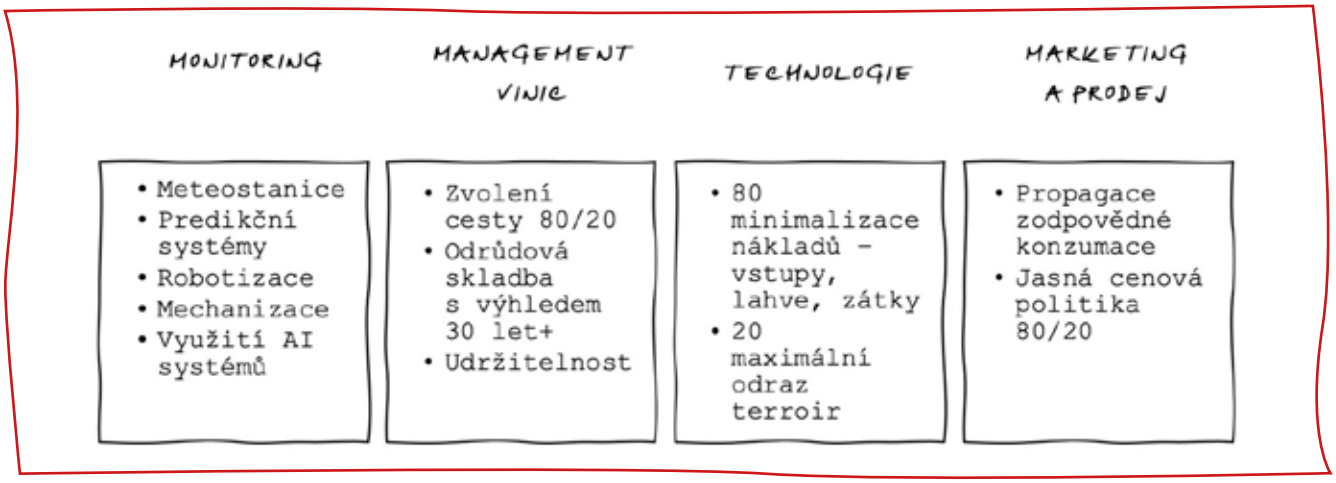

Obrázek 20 Návrhy a opatření v oblasti vinařství a vinohradnictví *zdroj: MENDELU*

Jedním z klíčových faktorů pro obě strategie (80/20) a jejich úspěch je správné odrůdové řešení, které musí být vhodným průnikem nákladů, obchodní politiky a v neposlední řadě přírodních dispozic a determinantů. V tom středně až dlouhodobém hledisku nám napomáhá s klimatickou predikcí Huglinův index (obr. 21) a obecně součinnost s řadou odborných institucí (dále viz. oblast vzdělávání, věda a výzkum).

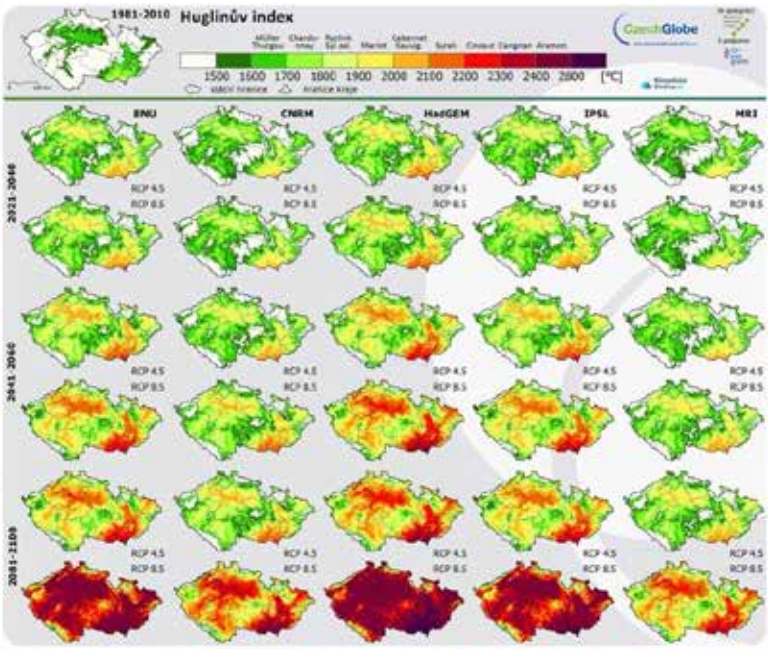

Obrázek 21 Huglinův index *zdroj: ČHMÚ, MENDELU & Czech Globe*

Právě v návaznosti na klimatickou proměnu se vysoce zajímavě a perspektivně profilují odrůdy teplomilné. Mimo „exotičtější" odrůdy je pro tuzemské vinaře povzbudivé, že ideální dispozici pro následujících cca 30 let mají odrůdy, se kterými aktuálně a velmi dobře pracujeme – Ryzlink vlašský, Ryzlink rýnský, Veltlínské zelené a v modrých, kde stoupá náš potenciál – Merlot, Frankovka, Cabernet Sauvignon, Syrah a další (obr. 22). Na uvedené však není možné nahlížet otrocky. Je nevyhnutelné již dnes brát v potaz dispozici stanoviště i v rámci České republiky, kde se nachází místa s extrémními podmínkami pro některou z výše uvedených odrůd a v dlouhodobém hledisku tak její pěstování právě tam není vhodné. Opačně, a právě proto, chceme změnou legislativy ustavit vinařskou oblastí celé území Čech a celé území Moravy s možností produkovat CHZO vína. Vnímáme potenciál a zvýšenou dispozici pro pěstování révy vinné a vhodných odrůd i na jiných místech ČR než jsou stávající tradiční oblasti.

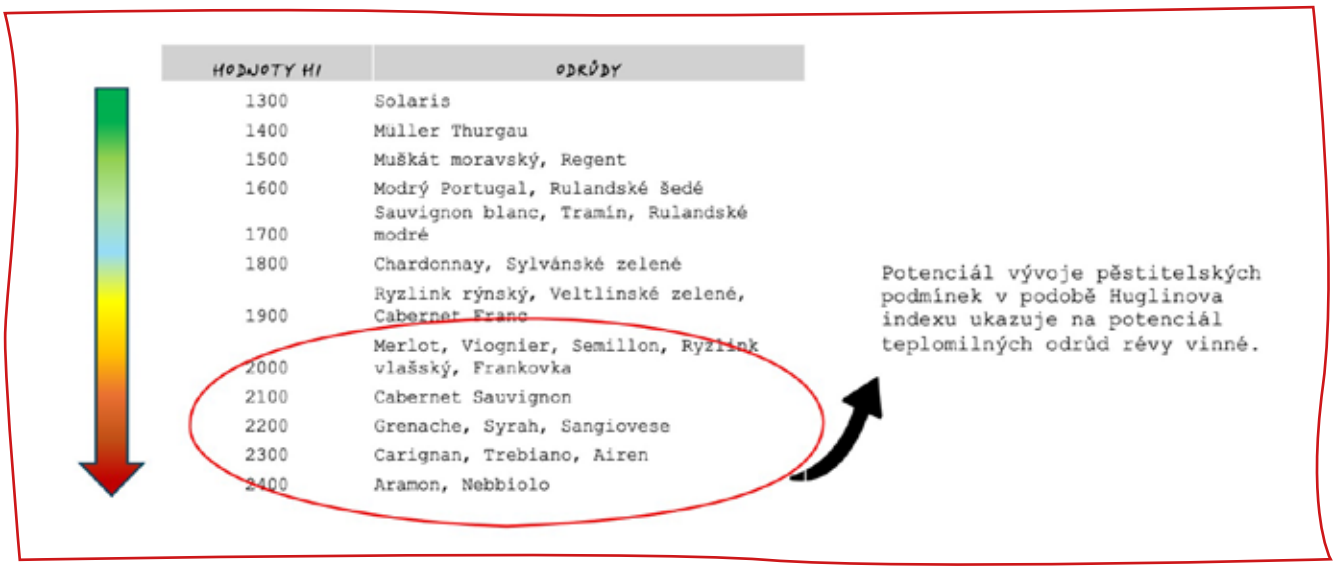

Obrázek 22 Potenciál vývoje pěstitelských podmínek *zdroj: MENDELU*

Relativně v první etapě tohoto Strategického plánu bude dokončen **Apelační systém ČR** (obr. 23) s cílem nejen pomoci definovat a úspěšně prodávat vína v sekci „20 %", ale také napomoci zákazníkovi se komplexně orientovat v našich vínech a dalších produktech. Rozumět jim a preferovat je. Kromě třístupňové apelační pyramidy vín „z podoblasti", „z regionu/obce", „z tratě" bude zákazník mít možnost vína z „nevyvolených" odrůd či jiných parametrů zakoupit nadále jako CHOP vína zatřiďována germánským způsobem. Základní platformou zůstanou vína s Chráněným zemským označením.

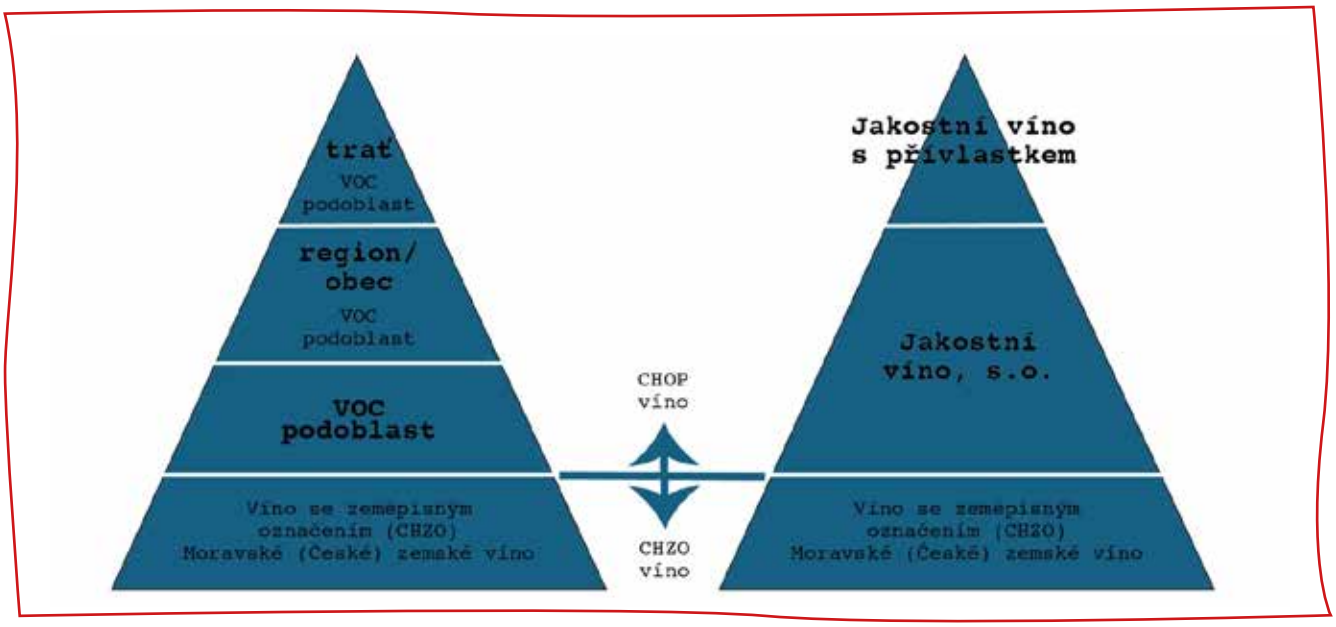

Obrázek 23 Postavení románského a germánského značení *zdroj: SVCŘ*

Národní apelační systém v ČR paralelně napomůže i organizovanosti našeho segmentu. Schéma (obr. 24), struktura, která vznikne, bude v zastupitelské linii a na zastupitelských principech plně a transparentně v režii vinařů samotných. Napříč všemi vinařskými podoblastmi. Každou podoblast bude totiž reprezentovat několik jasně definovaných územních (druhostupňových) celků a za každý z nich bude volený zástupce – reprezentant „sedět" v **„Regionální (podoblastní) vinařské radě"**. Těch bude celkem 6, tedy stejně jako finální počet zákonem ustavených VOC. Z každé Regionální vinařské rady bude dané schéma (počet) zástupců zasedat v tzv. **Národní vinařské radě.** Zde mimo jiné budou s definovanými právy úrovně rozhodovacích hlasů zastoupeny i MZe, státní správa, obchod, sommelier atd. Vzniká tak silný, kompetentní a transparentní orgán, který bude nejen navrhovacím a schvalovacím orgánem pro autonomní a tvůrčí proces vinařů v Národním apelačním systému, ale bude moci být využíván i pro další podporu a zastupování oboru (př. připomínky zákona; připomínky projektů VF atd.).

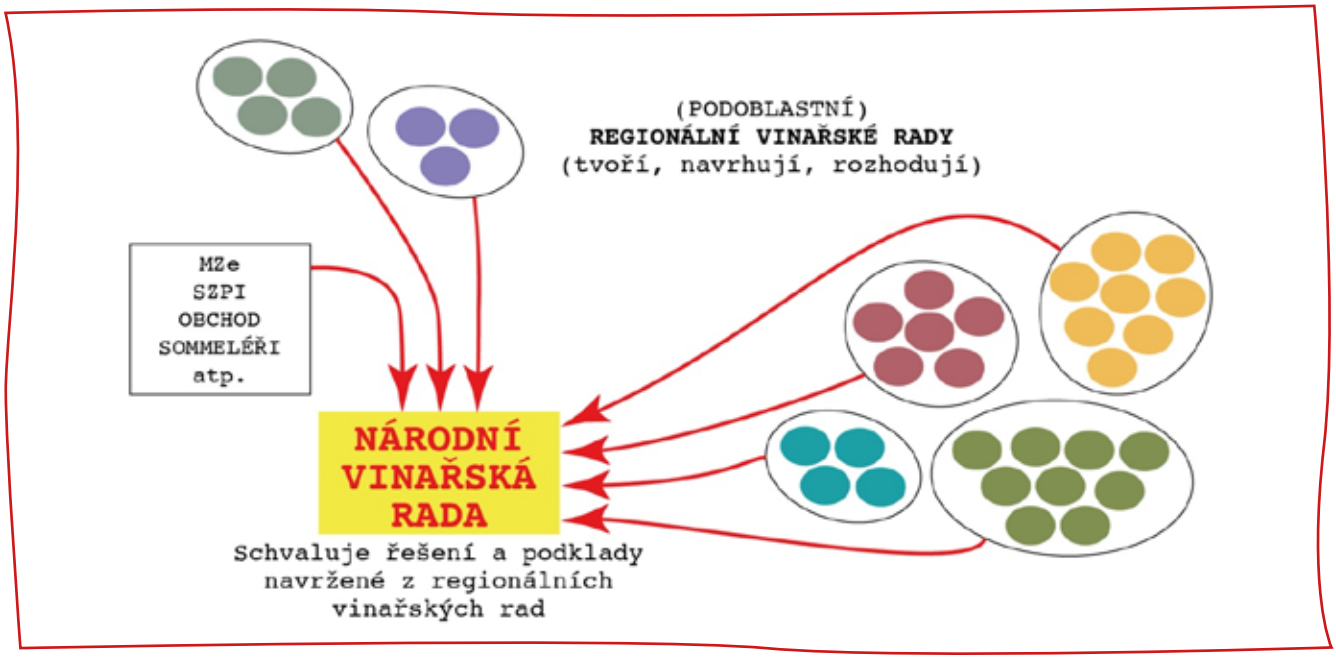

Obrázek 24 Model – příkladová studie pracovní verze *zdroj: SVČR*

Ano, chceme minimálně 40% soběstačnost.

Pojedeme v režimu 80 na 20; objem a efektivita vs. kvalita a původ.

Produktem se stává hrozen révy vinné a následně výrobky z něj – upravujeme výrobu, komunikaci a marketing.

Už v prvních 5 letech restrukturalizujeme, upravujeme výnos a odrůdovou skladbu směrem ke klimatické a spotřebitelské logice.

Do tří let vznikne národní apelační systém ČR.

4.2.2. VINAŘSKÁ TURISTIKA & GASTRONOMIE

Je klíčovým příspěvkem pro ekonomickou prosperitu vinařských subjektů. Jednak skrze „prodeje ze sklepa", za druhé přináší příležitost efektivní práce se zákazníkem – osobní komunikace, vzdělávání, vztahový prodej.

Vinařská turistika již dnes není a v následujících letech našeho Strategického období jistě nebude „jen vinařskou". Kromě standardní pěší a cykloturistiky ve vinařských regionech, musíme těžit také z poznávacích cílů, gastro zařízení nového, moderního typu nebo s regionální přidanou hodnotou a také projektů s mimořádným krajinným významem, s šetrným a udržitelným příběhem. Z průzkumů je navíc zřejmé, že „nevystačíme" s klasickou prezentací tradic a tradičního. Ke všemu tomuto dává mimořádný smysl využít synergií, jak se samosprávou, tak podnikatelskými subjekty. Navíc „invazivně" atakovat klíčová centra ČR – Praha, Brno... s naší nabídkou Současně využít obrovské mobility přes většinu vinařských regionů.

- **ještě v roce 2025 vznikne Stálá konference vinařských obcí ČR**, která přispěje k:
  - synchronizované spolupráci na strategickém rozvoji vinařství a vinařských regionů,
  - sdílení informací, aktivit, projektů a komunikace mezi vinařskými obcemi,
  - vytvoření platformy vlivu v otázkách posilování významu a rozvoje vinařských regionů, respektive obcí;
- v roce 2026 uvedeme do provozu **multifunkční „Vinařské centrum" v Praze** v propojení CCRJM, prezentující služby pro odbornou i širokou veřejnost z tuzemska i zahraničí; představující JMK i další vinařské regiony;
- v roce 2026 zahájí také provoz moderní stálá a samozřejmě prodejní **prezentace „podoblastních", do budoucna apelačních vín, v Brně na Špilberku;**
- ve spolupráci s kraji a obcemi chceme vytvářet regionální vinařská **interpretační centra** (nabídková místa, služby, informace atd.; do budoucna prostor pro hybridní verze –využití AI) a podílet se na rozvoji doplňkové infrastruktury (parkoviště, WC atd.);
- prostřednictvím NVC a úseku Národní sommelierky jsme rozjeli a dál budeme **rozvíjet projekty a spolupráci s gastro sektorem;** Gastroworkshopy se zaměřují na správnou práci s lokálním vínem v restauračním a hotelovém segmentu, souběžně se školí i vinaři k lepší a transparentní komunikaci s obchodníky s vínem či přímo s gastro podniky; navazujeme spolupráci s prestižními šéfkuchaři, kteří podporují naše vína a využíváme jejich marketingu a znalostí k vytváření vazby mezi lokálními surovinami a vínem; pomáháme vinařům začít s provozem gastra a propojováním se zkušenými podnikateli

v gastro zóně; ukazujeme příklady dobré praxe na sociálních sítích, spolupracujeme s agenturami Czech Tourism a Centrálou Cestovního ruchu Jižní Morava, gurmet průvodcem Gault & Millau; připravujeme projekt, který se zaměří na podporu a součinnost s referenčními podniky „příklady dobré praxe";

- **rozvoj digitální infrastruktury** (webové synchronizace; aplikace s jednotným prostředím atd.); Národní sommelierka úspěšně publikuje podcast „Červený nebo bílý", který vysvětluje komplexní problematiku vinařství - projekt bude dále rozvíjen;
- ve středně až dlouhodobém horizontu chceme **přemístit Salon vín ČR do moderních a nadčasových prostor** s architektonickým přesahem. Plně udržitelná stavba by měla v ideálním případě poskytnout zázemí řadě dalších institucí (synchronizace aktivit; spolupráce; ekonomická efektivita; turistická atraktivita mezinárodních rozměrů).

Právě nyní vytváříme „Stálou konferenci vinařských obcí" - spolupráce, inspirace, sdílení, tlak na prospěšná regionální řešení.

Prezentační projekty otevíráme v Praze, Brně (2026).

Rozvíjíme minimálně 5 projektů na propojení a logickou podporu gastro sektoru s našimi víny.

4.2.3. VZDĚLÁVÁNÍ, VĚDA A VÝZKUM

V tomto ohledu hovoříme o **školském vzdělávání, vzdělávání v rámci odborných firem a institucí a ostatních vzdělávacích a rozvojových aktivitách**, které je vhodné dát do kontextu a které chceme nadále intenzivně rozvíjet. Tím „nadále" myslíme, že už jsme započali v uplynulých letech.

V rámci středoškolského vzdělávání hraje pro obor nezastupitelnou roli SVISV (Střední vinařská škola Valtice). Aktuálně pracuje škola s cca 140 oborovými studenty. Cílem je generovat vinaře a vinohradníky s maximem praktických dovedností pro okamžité zapojení do praxe, případně s komplexní přípravou pro další studium na vysoké škole. Dalším bodem zájmu jsou studenti sommelierství, hoteliérství a restauračních činností a taktéž studenti škol, respektive oborů zaměřených na cestovní a turistický ruch.

V období strategického plánu se chceme zaměřit u SŠ na:

- **synchronizace, sdílení informací, tvorba metodik, programů a rozvojových projektů mezi SŠ, VŠ a praxí (prostřednictvím VIV - Vědecko-výzkumný institut vinařský, viz. dále);**

- stipendijní programy (zapojení do TOP firem v rámci studia; zahraniční pobyty);
- důraz na další, detailnější a současné (moderní) požadavky vinařské praxe (s důrazem na enviromentální hlediska; automatizovaná a digitální řešení; zodpovědnou konzumaci atd.);
- moderní prezentaci, programy a nabídku perspektiv pro studenty (školy) souvisejících oborů (hoteliérství, cestovní ruch);
- jazyková vzdělanost.

Na úrovni vysokých škol (primárně Mendelu, ČZU):

- **synchronizace, sdílení informací, tvorba metodik, programů a rozvojových projektů mezi SŠ, VŠ a praxí (prostřednictvím VIV, viz. dále);**
- zvýšit počet studentů poplatný možnostem provozování vinařství v ČR;
- mezinárodní přehled, znalosti, zkušenosti – enologie, vinohrady, business, marketing;
- zapojení do moderních edukačních a podpůrných propagačních projektů ať již ve spolupráci s oddělením Národního sommeliera ČR nebo dalšími;
- další rozvoj stipendijních programů;
- vybudování stálé vazby na celospolečenské dění v regionálním, celostátním i mezinárodním kontextu.

A v neposlední řadě u odborných firem a institucí (dominantně NVC, Asociace sommelierů):

- **synchronizace, sdílení informací, tvorba metodik, programů a rozvojových projektů mezi NVC, AS, SŠ, VŠ a praxí (prostřednictvím VIV, viz. dále);**
- vybudování komunikační platformy (nástroje) pro sdílení dat, pojmů, definic a pozic v rámci strategie tuzemského vinařství;
- efektivní zaměření se dle témat a cílových skupin (eliminovat model „všichni všechno a průměrně", mnohdy s rozdílným výkladem faktů a dat); určitě hovoříme o strukturování a sjednoceném informačním základu vzdělávacích aktivit pro degustátory, vinaře, odbornou veřejnost, širokou veřejnost, zahraniční „stakeholders" atd.
- posílení vzdělávacích aktivit o tuzemském vinařství ve strategickém období 2025 až 2045 s dalším výhledem.

Roli VIV (viz. dále) a jeho výstupů je nezbytné spojit se vzdělávacími a vývojovými aktivitami komerčních firem, které působí v oblasti výroby či prodeje vinohradnicko-vinařských produktů a služeb. Ideální se jeví jejich zapojení na bázi stálých partnerů VIV.

Věda a výzkum se musí aktivně podílet na dlouhodobé strategii (i tento Strategický plán je toho důkazem), ale více než jindy musí výzkumy a vědecká zjištění pomáhat středně a krátkodobým výzvám praxe. I proto

chceme zřídit **Vědecko-výzkumný institut vinařský (VIV)**, který, jak již bylo naznačeno by sdružoval nejen pracovníky vysokého a středního školství, včetně hostujících zahraničních akvizic, ale do platformy by logicky zapojoval Národní vinařské centrum, Asociaci sommelierů, zástupce praxe (ideálně ve vazbě na budoucí Národní vinařskou radu) a další dotčené subjekty (obr. 25).

Aktuálně také podepisujeme několik memorand o odborné spolupráci s fakultami ekonomicko-správního a agrárně-environmentálního zaměření. Slibujeme si od toho „just in time" přísun adekvátních a relevantních dat, analýz, studií k oboru i trhu. Vnímáme to právě jako předstupeň VIV.

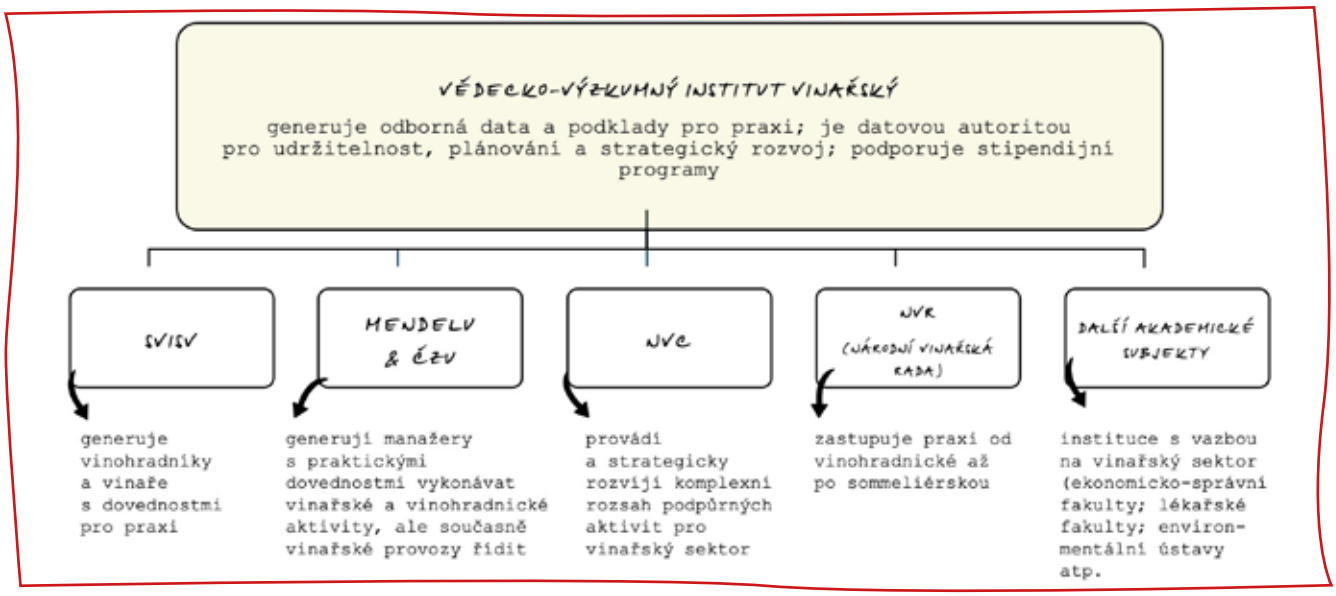

Obrázek 25 Schéma vědecko-výzkumného institutu vinařského *zdroj: SVČR, MENDELU*

Aktuálně podepisujeme memoranda o spolupráci a definujeme projekty k vypracování s několika fakultami vysokých škol (v oblastech ekonomika, zemědělství a životní prostředí).

Do 3 let založíme pak Vědecko-výzkumný institut vinařský; vytvoříme tak potřebnou synchronizaci mezi akademickým prostředím a praxí.

4.2.4. LEGISLATIVA

Je evidentní, jak bylo rozebráno v kapitole **3. Pozice a faktory vlivu**, že legislativní prostředí EU a míra jeho byrokratických rozměrů činí evropský průmysl, a tedy i ten vinařský značně neefektivním, a tedy čím dál tím méně konkurenceschopným.Pro ilustraci čítá vinařská legislativa aktuálně 692 stran.

Pro naplnění cílů a uspokojivých výsledků Strategického plánu rozvoje vinařství v ČR v letech 2025 až 2045 potřebujeme neodmyslitelně konstruktivní a progresivní přístup státu, respektive vlády, a dalších zákonodárců.

V elementární rovině doporučujeme, požadujeme a hodláme se podílet:

- na **synchronizaci a aplikaci** „prooborových a protržních" výstupů a **opatření plynoucích z „High Level Group"**, Brusel 2024, konané v gesci EK pro ochranu a rozvoj sektoru;
- **na maximálně depolitizovaném přístupu a strategickém plánování zemědělství v ČR;**
- **na platformách, které za nezbytnou považují účast průmyslu (praxe)** mimo jiné při bilaterálních jednáních a projektech, které doposud vedou k jednosměrným návrhům, opatřením a regulacím, a které paralizují výkon hospodářství a ohrožují existenci celých odvětví

Za klíčové spatřujeme a očekáváme:

- naprostou **digitalizaci datového prostředí** a efektivní propojení „státu se státem" ve prospěch podpory ekonomiky, průmyslu.
  Příklad: ne/sdílení datového prostředí GŘC–SZPI–ÚKZÚZ
- **definování relevantní a přesné datové základny**, která bude dále používána nejen pro následující odbornou a výpočtovou agendu, ale která bude výchozí i pro aktivity a komunikaci zákonodárců (pozn.: nevztahuje se pouze na agrární data; ekonomická, zdravotní, enviromentální atd.)
  Příklad: srovnání hektarových výměr vinic v ČR dle různých zdrojů (obr. 26)

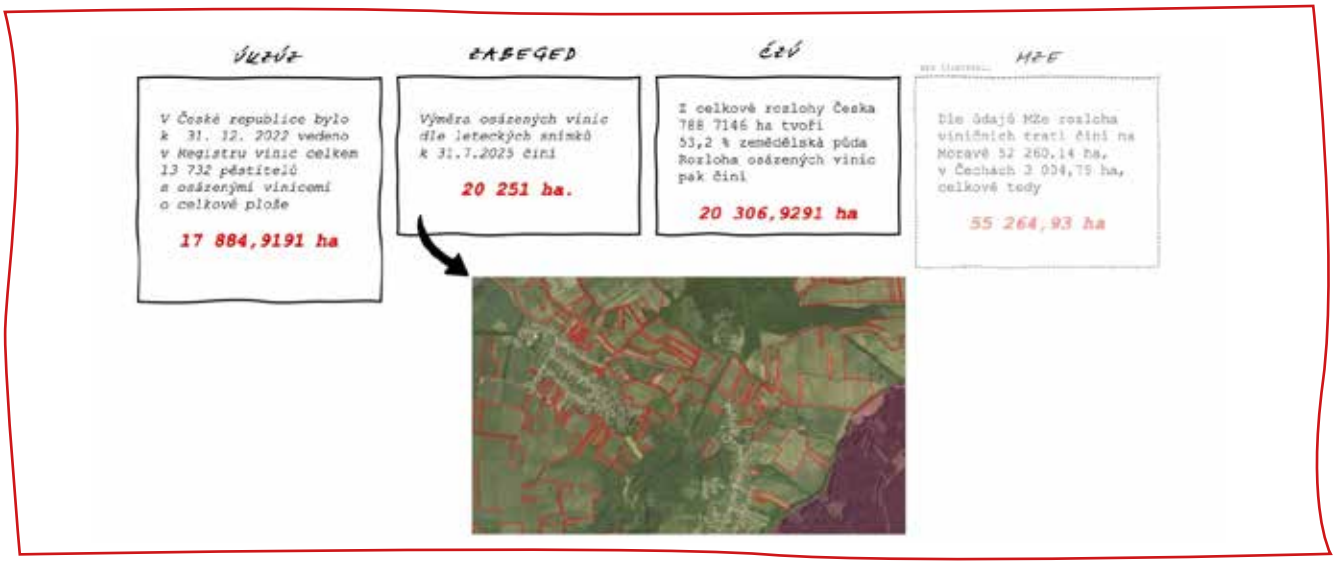

Obrázek 26 srovnání hektarových výměr vinic v ČR dle různých zdrojů
zdroj: ÚKZÚZ, ČZÚ, MENDELU, MZe

Ve smyslu úprav legislativy ve prospěch Strategického plánu rozvoje vinařství v ČR 2025 až 2045 navrhujeme úpravy těchto agend:

ZEMĚDĚLSTVÍ

- **sjednocení zřetelného označování místa původu tuzemských produktů** z révy vinné ve vazbě na domácí surovinu (bez ohledu na obal) ve prospěch těchto produktů;
- vinařské **oblasti definovat geograficitou území Čechy a Morava;** na těchto územích pracovat s možností výroby CHZO vín; CHOP v návaznosti na schvalovací režim a přechodná období;
- **změny v souvislosti s ustavením Apelačního systému ČR;** za všechny ustavení 6 základních, podoblastem odpovídající VOC atd.
- **nutné změny v tuzemské i evropské legislativě ve vazbě na definování „nových" produktů** z révy vinné a jejich chránění
- změny v evropské a národní legislativě v návaznosti na doporučení a výstupy „High Level Group";
- úpravy snižující míru byrokratického zatížení vinařských podniků zemědělskou legislativou.

OSTATNÍ

- **zavedení minimální jednotkové ceny** vedoucí ke snížení konzumace alkoholu a škodlivosti jeho dopadů;
- aktualizace směrnice a instalace **kategorie „perlivých vín";**
- **zavedení funkční a transparentní evidence tržeb;**
- **zvýšená ochrana domácího trhu vůči dovozu ze třetích zemí;** projekce uhlíkové zátěže v souvislosti s transporty i obalovým materiálem;
- **zapojení všech** prodávajících producentů a pěstitelů **do ekonomiky;**
- nastavení produktů z révy vinné jako daňově uznatelných ve smyslu **„víno jako dar";**
- **ochrana podílu a pozice tuzemských produktů** v obchodních řetězcích;
- **úpravy snižující míru byrokratického zatížení** vinařských podniků související legislativou.

V obecné rovině hodláme prosazovat a podporovat všechny legitimní a dostupné úpravy, které povedou k vyšší ochraně tuzemské prvovýroby a tuzemských produktů z ní vzešlých.

Chceme digitálně propojený „stát se státem" ve prospěch průmyslu, firem a dynamiky, růstu i transparentnosti ekonomiky.

Do tří let chceme změnu území vinařských oblastí a ustavení Apelačního systému ČR.

Do tří let také chceme ještě transparentnější a jednotné značení ve prospěch produktů z našich hroznů.

Chceme balíček opatření, který bude podporovat tuzemskou produkci a poctivé firmy.

4.2.5. OBCHOD A MARKETING

Obsahy – témata vychází z priorit v předchozích kapitolách:

- hrozny révy vinné jako základní, autentická a zdravá surovina pro širší produktové uplatnění; s přidanou hodnotou a vazbou na další služby;
- pěstitelský a produkční model 80/20 (specifické kampaně a podpora);
- apelační systém ČR;
- regionalita – původ;
- klimatická příležitost mírného podnebného pásu;
- potenciál pro enviromentální růst ve vztahu k rozmanitému a atraktivnímu rázu krajiny a poptávce společnosti;
- potenciál pro růst domácí spotřeby i export.

V tomto ohledu prezentujeme Českou republiku jako vinařskou zemi budoucnosti.

Již zahájené nebo připravované a zamýšlené **okruhy opatření** na prvních 5 let Strategického plánu (mimo existující projekty NVC, VF a dalších organizací):

- **prosazení legislativních změn** narovnávajících podnikatelské prostředí u nás; zrychlující výkon administrativy a zvyšující ochranu tuzemské prvoprodukce/prvovýroby;
- **komplexní přístup k validním datům** v tuzemském i mezinárodním kontextu; do budoucna také v rámci výstupů VIV, aktuálně na základě spoluprací s vybranými univerzitami (za všechny Ekonomicko-správní fakulta Baťovy univerzity, podpis memoranda 7. 4. 2025) Svazem vinařů ČR a Národním vinařským centrem, které aktuálně obsazuje pozici „datového specialisty" (výhledově vznik celého oddělení Komunikace a vnějších vztahů). Cílem je nejen kvalitní zdrojová příprava na další a adekvátní kroky podporující růst oboru, ale také legitimními daty eliminovat tendenční a politizující stanoviska, potažmo řešení, která negativně ovlivňují tržní stav našeho oboru
- **podpora** a publikace **závěrů** aktuálního a dalších Mezinárodních vědeckých kongresů z cyklu **„Lifestyle, Diet, Wine & Health"**. Tento kongres zdůrazňuje význam zdravého životního stylu, vyvážené stravy a umírněné konzumace vína pro prevenci civilizačních onemocnění a podporu dlouhověkosti. Česká vinařská komunita se ztotožňuje s těmito poznatky a zavazuje se podporovat osvětu o prospěšných účincích střídmé konzumace vína v kontextu zdravého životního stylu.
- **přímá prodejní a komunikační podpora v podobě prezentačních center** – Národní vinařské centrum / pobočka Praha; Apelační

expozice Špilberk / Brno; vinařská interpretační centra / 4 + 1 dle vinařských podoblastí / gastro zařízení - „příklady dobré praxe" atp.

- **PR a komunikace; jedna linie,** jedno pracoviště; oddělení Komunikace a vnějších vztahů;
- **transformace Vinařského fondu;**
- **podpora tématu „obchod a marketing" v rámci vzdělávacích aktivit** na školách s vazbou na praxi a zahraniční stáže (u nejlepších studentů); programy „ambasadoři", studium Master of Wine a jiné;
- **pobídky do investic, technologií, turismu a sdílených projektů** (Mze, kraje; euroregion Pomoraví a jiné. Očekáváme roli státu jako dobrého hospodáře a také spoluiniciátora progresu s pozitivními dopady do státního rozpočtu - podíl na investicích, iniciační náklady vs. daňové příjmy v následujících letech plánu.
- **stimulující projekty s retailem** (bavíme se o cca 70 % trhu); od roku 2026 aktivní a plošné zapojení úseku Národního sommeliera; Robot s podporou AI - poradenství při výběru tuzemských vín; projekty ve vazbě na privátní značky postavené na tuzemské surovině - tady hovoříme o úplném produktovém portfoliu (alko, bubliny, nízkoalko, nealko); zřízení pracovní pozice pro komunikaci a podporu segmentu „retail/horeca".

Máme jasná marketingová témata: náš hrozen atd.; udržitelná práce s naší přírodou; regionalita – místo původu – apelační systém; 80 vs. 20.

Jsme součástí „Wine in Moderation" podporujeme osvětu a střídmou konzumaci vína a odmítáme radikalizující výpady proti našemu oboru.

Ve 2026 otevřeme prezentační místa na podporu našeho vinařství a v následující dekádě usilujeme o stabilní hladinu exportu ve výši 10 %.

ZÁVĚR

ZÁVĚR

Vinařství v České republice představuje po staletí fungující disciplínu. Obor, který je sice tradiční, ale doposud velmi dobře se adaptující na změny v čase. A to i přesto, že celý segment je postaven na pěstování jedné z nejtrvalejších a ušlechtilých rostlinných kultur vůbec.

Aktuálně obor vnímá velmi citlivě otázku společenské odpovědnosti v plném rozsahu, vnímá poptávku ekonomického růstu a potřebu prosperity průmyslu ve prospěch rozpočtových nároků členských států i celé EU. Vnímá nutnost vypořádat se s proměnou klimatu, adaptací na ni i s potřebnými enviromentálními opatřeními a zacházením, abychom krajinu a přírodu obecně zachovali generacím následujícím. A v neposlední řadě vnímáme také poptávku po zdravém životním stylu.

Všechny tyto i další aspekty zohledňuje tento Strategický plán tuzemského oboru pro dalších 20 let.

Opačným směrem očekáváme, že stát se při realizaci stane aktivním partnerem a vytvoří vhodné, konkurenceschopné podmínky. Tak, aby Česká republika mohla opravdu naplnit ambici vinařské země budoucnosti.

PROJEKTOVÉ ŘEŠENÍ:

management - koordinace, plánování, vyjednávání

Martin Chlad / Svaz vinařů ČR
Lubomír Maťák / Národní vinařské centrum
Mojmír Baroň / MENDELU - katedra vinohradnictví a vinařství
Tomáš Javůrek / Střední vinařská škola Valtice
Zbyněk Vičar / Vinařský fond

exekuce - odpovědné osoby za realizace Oblastí, kap. 4.2.

Martin Půček / pro kap. 4.2.1. a 4.2.4.
Dagmar Fialová / pro kap. 4.2.5.
Patrik Kubát / pro kap. 4.2.2.
Klára Kollárová, Šárka Nádvorníková, Jiří Sochor / pro kap. 4.2.3.

HARMONOGRAM – KLÍČOVÉ BODY:

2025

- restrukturalizace
- vyjednávání a příprava změn legislativy
- kampaně Wine in Moderation
- zajišťování pobídek a investic

- podpisy memorand s univerzitami a zahájení odborné, projektové spolupráce
- marketing orientovaný na tuzemský původ a výrobky z révy
- vznik platformy Stálé konference vinařských obcí ČR
- rozvoj Gastro a Retail projektů

2026

- vznik oddělení vnějších vztahů (PR, komunikace, datová analýza atd.)
- marketing Apelačního systému ČR

- multifunkční vinařské centrum ČR v Praze

2027

- novelizace zákona
- vznik VIV
- vznik Apelačního systému ČR a prodej vín v AS
- zvýšení max. výnosu na 20 t
- CHZO pro celá území Čech a Moravy
- ustavení Národní vinařské rady a systému fungování

2030

- 10 % ekologických ploch

2035

- přesun Národního salonu vín ČR, NVC, VIV, SVČR a dalších organizací do moderních prostor, společné a udržitelné budovy
- 40 % soběstačnost
- 15 % ekologických ploch

2040

SVČR